

7655

శ్రీ
వర్ణ మాలిక

గ్రంథ కర్త:

శ్రీ. కీ. రామచంద్రకాగారు, ఎం. ఏ.

చెప్ప వురి:

వావిళ్ల రామస్వామికౌస్తుభులండ్ సన్స్ వారిచే

చాకటికము.

1984

All Rights Reserved.

[Printed]by
V. VENKATESWARA SASTRULU
of V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS
at the 'VAVILLA' PRESS,
Madras—1934.

త్రా వి మా ట.

ఈపుస్తకములో వర్ణములు ఏటివ్రాసియున్నవి. నేర్పువారభ్యసించుటకును అనుకరించుటకును ఏయేజాతివర్ణములు కావలెనో అవియేటితీసి వ్రాసియున్నవి.

విద్యార్థులు సులభమగువర్ణముల నారంభించి క్రమక్రమముగ కఠినమగువాని నభ్యసించునట్లు వర్ణములలో క్రమభంగము కొంచెమయినను లేక పొందుపఱచుటసాధ్యము కాదు. అదిగాక, అట్లుచేయుట యనవసరమని యీక్రింది కారణములచేఁ దెలియనగును.

వర్ణములలో చిల్లరతారతమ్యములుండినను, వానియన్నిటిలోను జీవలక్షణమొక్కటే. విద్యార్థులగ్రహణశక్తియందు తారతమ్యములున్నవనియును, ఇతరకారణములఁ బట్టియు భేదములేర్పడుచున్నవనియును, సంగీతవిద్యగురువులేఱిగినవారై యుండవలెనుగదా, యట్టికారణములఁదెలిసి ఉపాధ్యాయులు సమయానుగుణముగ నిందునుండి వర్ణముల నేటుకొనఁగలరు. ఈవిద్యలో గుణముప్రధానమేగాని, సంఖ్యప్రధానముగాదు. వట్టిసంఖ్యమాత్రము నిరుపకారి, వృథాభారమేగాని మఱేమియులేదు. కీర్తిశేషులయిన పట్నము సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు తమశిష్యులలో నొకనికి 80 వర్ణములు నేర్పరనియును, అన్ని నేర్చియు నాతనికి స్వరజ్ఞానము కుదిరినదికాదనియును ప్రత్యక్షసాక్ష్యమువలన తెలియుచున్నది. ఇదియు నొకవింతయే.

ఈక్రిందివిషయములు గమనింపవలెను:—వర్ణములలో శృంగారరసమే ప్రధానమనియును, అందుచేత వానిసాహిత్య

మునకు గౌరవముండఁజాలదనియు నభిప్రాయపడువారు, హిందువుల చిత్తవృత్తియు మనోగతులలక్షణమును బాగుగ నెఱింగినవారుగాను. శృంగారరసమునఁగా ప్రియులప్రేమ రసము; ఇది భగవంతునియొడఁ పరిపూర్ణభక్తి కనుగుణమైన రసము. భగవంతునికి సర్వసృష్టియందునుంగల ప్రేమాతిశయ మునకు, నాయకునిప్రేమ యిహలోకమున నొకచిన్నమచ్చు. వాస్తవముగ ప్రేమలక్షణమెట్టిదన, సుత్యుష్టతమమగు నాత్మ న్యాసమును నిర్బంధించిపుచ్చుకొనునట్టిది. జీవాత్మ పరమాత్మ లేక భూతులై యుండుభావమే యిహమున నాయికానాయకులక విచ్చిన్నసప్తేశనరూపమునఁ బ్రతిబింబించుచున్నది.

ఇట్లు వర్ణసాహిత్యమందలి వాస్తవతత్త్వముఁ దెలిపి నారము; ఇంకవర్ణములు యథాశాస్త్రరచితములుగావున, వాని లక్షణగౌరవమును కొంతఁ దెలుపవలసియున్నది. కవితా వాణిని గణితముతోనో వ్యాకరణముతోనో యోజింపఁగల యనన్యసాధారణప్రతిభ హిందువులకుమాత్రమేయున్నది కాఁబోలు. పూర్వము బీజగణితమునే కావ్యముగవ్రాసిరి; ఇటీవల గానలక్షణమునకుఁ గవితారసముఁగల్పించి వర్ణరూప మునఁ బ్రధరచనఁజేసిరి. కర్నాటకగానహృదయమే వర్ణ ములయందున్నది. కావున, నీపుస్తకమున నేటితీసినవర్ణముల నన్నిఁటినిగాని, వానిలో నధికభాగముఁగాని, సాధనఁజేసి, వానివిభాగముల పరస్పరసంబంధమును బాగుగ బోధపఱచు కొనుట యత్యావశ్యకము. గానవిద్యయందు ప్రవీణతకు వర్ణ రచనాశక్తియే ప్రధాననిదర్శనము.

వర్ణరచనయందు పాండిత్యముగల విద్వాంసునికి సాహిత్యరచనయందును ప్రావీణ్యముండవలెననునిర్బంధము

లేదని చెప్పవలసినదే. సంగీతవిద్వాంసునికీపని యసాధ్యమయిన యెడ సాహిత్యజ్ఞానముగలవాఁడు తోడ్పడుటకుసిద్ధముగ నే యున్నాఁడు. సాహిత్యప్రణేత కవి, స్వరరచనచేయునతఁడు గాయకుఁడు. కొన్ని సమయములలో గాయకుఁడే కవియునయి సాహిత్యరచనయుఁజేయగలఁడు; అతనికవితయు శ్లాఘనీయ మయియుండును.

సంగీతమునకుండు ప్రాణములు మూడు, రాగము, భావము, తాళము; ఈమూడును వర్ణములలో విభితమయి యుండురీతి యత్యుత్తమమయినది. వీనిలో లయయుఁ మాధుర్యమును ఏక కాలమునఁ జేరియుండును. వర్ణములనఁగా, నాట్యమునకనుగుణములయిన పాట లేగదాయనుకొనరాదు, కర్నాటక సంగీతపు జీవలక్షణములన్నియుఁజేర్చి సృష్టియయినగాన రూపములు.

పదవర్ణములనియును తానవర్ణములనియును భేదమున్నదివాస్తవమేగాని, తత్త్వతః ఈభేద మంతముఖ్యమయినదిగాదు. పదవర్ణములు సాహిత్యప్రధానములు.

ఈగ్రంథములోని వర్ణములన్నియు వేంకటమాఘిమేళపద్ధతిని, అనఁగా మేళకర్తలవరుసనుబట్టి పొందుపఱచియున్నవి. ఈక్రిందకొన్ని ముఖ్యవిషయములు సూచించియున్నవి:—

1. మొట్టమొదట రాగమునుబాగుగ గమనించి, దాని స్వరగతులలక్షణముల బోధపఱచుకొనవలెను.

2. ముఖ్యములయినజాతులనుబట్టి రాగములను గణములుగ విభజించుటకు కావలసిన అంగములను గురుముఖమున గ్రహింపవలెను.

3. ఎక్కడెక్కడ స్వరసాహిత్యముల కుదాత్తముగలుగ వలెనోవాని నెఱుఁగుటకై సాహిత్యముయొక్క అర్థము ననుసరింపవలెను.

4. వర్ణాంగములలో ముఖ్యమగువానిని నిదర్శించునట్టి వర్ణములే యీపు స్తకమునం దేఱిఁబడియున్నవి. ఈజాతులవర్ణములు మఱికొన్నియుండవచ్చునుగాని, అనేకముల నసంపూర్ణముగ నేర్పుటకంటెను కొన్నిటిని పరిపూర్ణముగ గ్రహించుట మేలు.

కావున నిందలివర్ణములు రాగజాతుల నిరూపించునట్టివియేగాని, యీగ్రంథము వర్ణస్వరస్వముగాదు.

వర్ణములుదెలుపునట్టి ముఖ్యలక్షణములేవనఁగా:—

1. రాగభావము పరమోత్కృష్టము.

2. కేవలమొక్కరూపమునే యనుసరించిరచియించిన వర్ణములుగావు.

3. రూపరసనిష్కర్ష చేసి వ్రాసినట్టివి.

4. అనాగతతాళలక్షణముందెఱిసి నేర్పుతో ప్రయోగించియున్నది

5. అంగములసంయోగము కృత్రిమముగాదు.

6. సాహిత్యములో అకారములు యథాలక్షణముగఁ బంచిపెట్టియున్నారు.

విద్యార్థి యభ్యసించుచుఁబోవునప్పు డతనికి మఱికొన్ని గుణములు స్ఫురింపఁగలవు.

వర్ణాంతమున రాగలక్షణము సంక్షేపముగ వివరించి వ్రాసియున్నట్టిది, విద్యార్థులకు దారిచూపుటకొఱకె.

విషయ సూచిక.

సంఖ్య.	రాగము.	తాళము.	పల్లవి అరంభము.	పుట.
1	తోడి	ఖండ-అట	కనకాంగి నీచెలిమికోరి	1
2	తోడి	అది	విరానాపై ఇంత	5
3	ధన్యాసి	ఖండ-అట	నెనరుంచి నన్నేలుకోరా	8
4	సావేరి	అది	సరసుడొనిన్నేకోరి	13
5	గౌళ	అది	చెలిమికోరివచ్చియున్నది	16
6	చక్రవాకము	ఖండ-అట	ఇంకాచలమేలనయ్య	18
7	మలయమారుతము	అది	మలయమారుతముచే	24
8	లలిత	అది	నిన్నుకోరియున్నార	27
9	భైరవి	అది	వనితనిన్నేకోరి	30
10	భైరవి	ఖండ-అట	విరిబోడినిన్నేకోరి	32
11	నాయకి	ఖండ-త్రిపుట	సరసికాక్షినిన్నేకోరి	39
12	దర్బారు	అది	చలమేలచేసేపుర	42
13	అభోగి	అది	ఎవ్వరిబోధననిని	45
14	కానడ	అట	నెరనమ్మలినయ్యనిక్కముగ	48
15	కానడ	అది	నిన్నేకోరియున్నది	52
16	క్రి	అది	సామినిన్నేకోరియున్నాను	55
17	రీతిగౌళ	ఖండ-అట	వనకాక్షినిన్నేకోరిన	59
18	కిరవాణి	అది	చలమేలచేసేపు	64
19	శుద్ధవేళాపరి	ఖండ-త్రిపుట	విరిబోడినీపై చాలమరులై	66
20	కాంభోజి	అది	తరుణినిన్నుబాసి	69
21	కాంభోజి	ఝంప	కమలాక్షినిన్నేకోరి	72
22	దేవమనోహరి	అది	పలుమారునిన్నేకోరి	75
23	కేదారగౌళ	ఝంప	విరిబోడినీపైచాలమరుక	78
24	నాటకురంజి	అట	సామినివేగమెరవ్వునవే	82

సంఖ్య.	రాగము.	తాళము.	పట్టవిఅరంభము.	పుట.
25	నారాయణగౌళ	ఖండ-అట	మగువనిన్నేకోరి	88
26	యదుకులకాంధోజి	అట	బదరేదిమేరకాదుర	93
27	శహానా	అట	ఎవరేమిబోధనచేసినారో	97
28	శహానా	అది	కరుణించనిదిమంచికరుణము	101
29	ఆరభి	అది	సరసిజముఖారో	104
30	శంకరాధరణము	ఖండ-అట	చలమేలచేసేవురా	109
31	విలహరి	అది	ఇంతచాకనేయ	115
32	మోహన	ఖండ-అట	సరసిజాక్షినిన్నేకోరి	119
33	హంసధ్వని	అది	జలజాక్షునిన్నెడబాసి	123
34	అథాణా	అట	సామినిన్నేకోరియున్నదిరా	126
35	చేగడ	అది	ఇంతచలముచేసిలే	133
36	పూర్ణచంద్రిక	అట	ఇకనేలచేవానితోచెలిమి	136
37	నాట	అది	సామినిన్నేకోరినాను	141
38	కల్యాణి	ఖండ-అట	వనజాక్షినిన్నేకోరి	144
39	కల్యాణి	అది	వనజాక్షిరో ఈవిరహము	150
40	సారంగ	అది	ఇంతమోడిచేయ	152
41	పంతువరాళి	ఖండ-అట	చెలియవైదయపుట్టజేమి	155
42	నవరాగమాలిక	అది	వలచివచ్చియున్ననాచై	161
43	సావేరి	అట	మనసేటికికరుగదురా	164

ప్రీతి

తానవర్ణములు

అనునామాంతరముగల

కర్నాటక సంగీత లక్షణము

1. రాగము - తోడి - ఖండజాతి అటకాళము. పల్లవి గోపాలకృష్ణక

ప. కనకాంగి నీ చెలిమిఁగోరి, కాచియున్నదిరా.

అ. ధనదుడైన శ్రీతుల్యేంద్రుని తనయుడైన, శరభోజ మహారాజేంద్రు.

చ. మగువ రమ్మనెరా.

ప. , , , , , - * గామా - థా , , - నీ , ,

, , , , , - * కన - కా , , - ఆం

సా , సా , , - నిసేనీధ - ధనిధపమగ | మా , - గమధథా - , - మధనిథా - సా ||
 గి , , , - నీ . . . . . చె . . . | , - . . . లి - , - . . . మి - . ||

నిధప - గారిసరి * ధపపమ - గపమగా , - రి |
 . . . - ధో . . రి * కతి . . . . . , - . . |
 సనిథా , - నిసరి - ధగాగమా - ధధనిని - రి రి | సేసే - నినిధప పమ | గరిసరి - ధమపగ ||
 . . చి , - . . . - యు . . . . . | . . . . . | . . . . . | . . . . . | . . . . . ||

అ. మా , - పమగరిస*నిధపమ - గమధధనిమగ |
 రా , - . . . . . *ధ . న . . - దు. . . . - డయి |
 పమ - ధధమగరిస - మగమసారి - నిస - ధధపమ | సేనీని - ధరి సేని | ధపధనిసా , - రి ||
 ఇ . . . . . న . . . - క్రి. . . - తు. - శ . . . | శైవం . . . దు. | . . . . . ని , - . . ||
 రిసేసే - నినిధపమ - *గమపధ - నిసరి - ధనిసేరీ |
 . . . . . *త . న . - యు. . . - డయి. . |

రి - ధధగగరిగ - మగరిగి-గరిగి-రిగిని - గరిని- ధనిసా - నిధపగా - రి
 . . న . . . . . శ . ర . భౌఁజి . . . . | మ . . . హ . అ . రా | , - ... జే , - .

సనిధా , - నిసరి*

. ంద్రా , - ... * గా , మప గమధధాధ-గ -

మపామగరి - మగరిసా - గరిని - ధాని-ధని | సరి - నిసధ గరి | గమపమగా - నిధ
 మగరిసరిగమ - ధగరి - మగనిధా - గమధ |

ధనిధ - ధనిస - ధరినిరి - సారినిస - ధనిధ - మగగ - రిసనిధా - మగరి
సనిధా , - నిసరి (శన)

చ . , , , , , , * రూమా - గా , రి - రిసా -

, , , , , , * మగు - వ , - - - - -

మాగామా , , - మమగగ - రిగగగ - గరి | సని - రిసనిధని - ధధరిగా - గమ

రం . . , , - మ . . . . న . . . . | . . . రా . . . . - | . . . .

ధధమ - గరిసరిగ *

. . . - - - - - * (మగు)

చు కృష్ణని కనెను - కృష్ణసిరికి పంపింపుకొనితి
| సేవింపను - భాస
| నిధి - శ్రీనిధిమ

కవి - భిషతి (పాశ్చ)

రాగము - హోడి - అదితాళము.

పాదములు! నాదే! ఇంత సొకను మేరకాదురా; నానావి!

అ. మరుని గన్పట్టివేంకటేశ ! సుకుమారా ! నన్నెలుకోర, సరసుడ !

శు. డానిమూటలు విని ఇంత నాహాసమేలరా ?

[illegible]

మ. రత్న-రత్న-పయితి-తి తి ౦ త | పడకు-కత్త-నెవ | ఎవ-యత్తత్త ||

పితృ - సత్య - ధర్మ - క్షేమ - నిష్ఠా ; - స
- భవతు - మహాభవి

=

శ్రీమద్భగవద్గీతా - అష్టాధ్యాయములు - పద్యములు

[illegible]

మ.ల.ల.ల.ర.ఉ.ఉ. - నిగ్గళం - న.ల.ల. | శ్రీ గణేశం - క.ల. | బ.ఎ.ఎ.కా. - సు.కు

- ధని - సరిగరి - గేసుగరి - నిగరిస - నిధ
 ముతి-అతిరతి - నతితి - నెఎఎ-లుఉ
 సరిసరి - ధనిసా - నిరినిధధమ - గమ
 ధనిధ - గరిరి - మగరిస - నిగరిస - నిధ
 చ. థా, ని - రిసేసరి - నిధప - మగరి - సరి
 దా, ని - ముతితితి - టతితి - లుఉవి - నితి
 1. గా, - మా, - గా ; రీ - నీరీ
 2. థానిధధమ - గమథామ - గారిసని
 3. మధనిసాని - ధనిసేనీధ - రిసేనిధ
 ధమగరిస - ధమగరిస - రిగమధని - స
 4. ధనిధమగమ - నిధమగరిస - ధమగరి
 ధనిసరి - నిధనిస - రిగరిని - ధనిధమ

- నిసరి - ధనిధ - గరి
 గొఱిఱ-రతితి - సతి
 పధని - ధనిసేనిధ
 నిగరి-నిరినిధని
 గా, - మా, - పధ
 ఇం, - త , సేతి
 సా, - థా, నీ
 సారిగామధని
 థామ - గామనిధ
 రిగరిని - ధనిధ
 స - గరిని - ధనిరిని
 గరిస - గరిని - ధమ
 సనిధపమ - పధని
 రతిమకుఉ- డతితి
 నిస - నిరిసా ;
 ధ-గరిని-ధమధని
 నిసా-సనిధపమ
 మాసా-మెఎతిర
 , సారిగామ
 సేనీ-థామ-గమ
 మధనిసేథా, - ని
 మగరి - నిసరిగమ
 ధనిసరి - గమధమ
 గరిస - నిసరిగమ

గమనింపుడు:—కొన్నిచోట్ల గరిగాపగరిగసరిగారి సరి పని అను నిట్టి చోట్ల కొన్ని సమయములయందు రిషభము చతుశ్రుతివంటిదో అన్నట్లుపలుకుట పున్నాగవరాలి రాగమునకు యుక్తమేగాని ఈతోడి రాగమునందు ప్రయోగించుట అశాస్త్రీయము. శుద్ధదివ్య భమునే ప్రయోగించవలెను. ఈలాగఁ న శ్రుతివిషయ భేదములను గమనింపడగును. ఈరాగ మునకు పంచమముండవలెనను ఆవశ్యకములేదు. పంచమములేకయే చరణములలో కొన్నిచోట్ల చిట్టస్వరములున్నవి చూడుడు.

†

2. రాక్షసులు - ధర్మాన్ని - ఖండించాలి అటులాభము.

పాఠశాల విద్యార్థులకు ప్రత్యేకంగా

అ. ననవిల్పుని బౌరికోర్క నాతరమా, శీ వేణుగోపాల.

2.
2.
3
12
3
12
12
12
12
X
12
12

$\frac{f_2}{\omega} \cdot k$

;; - ;;; * m2 o20 - . . .

పా , , , , - - - - - ధవళమా-మహమగా | గమవళని - గా | , , , , - - - - - ధవళమా ||

చి , , , , , - - - - - న... ౦ - నె... | లు . . . . . కో | , , , , , - - - - - ||

గమధవ-మగరిన*రిసనినిధవ - నిసని - సరిస |

. . . . . రతి . *ని . . . . . ర . . . . . |

మగమ-సాగ-మగమగనినిధ - వనిసరిస | పా , ధమవ - గా | , మగరిసా , - స ||

జతి . - ట్ . . . . . ఇ . . . . . వే , ... | , శ . . . . . ||

అ. నిధవళ-మగరిన*రిసనినిధవ-మగమవళ-గమప

. . . . . *న . న . . . . . |

వమధవళ-మగరిన - కినిసగామ-సాగమవళ-గ | మవ - ని ధవళనిరి | సరిస - వధవమ ||

. . . . . వి . . . . . ల్ తు . . . . . ప . . . . . ని . . . . . ||

గమవని-సా , *నిధవళనిస-ధవళనిరిస - |

కొబ్బి - వ , *నతి . . . . . త . . . . . |

నిసమా-మగరిస - గరిస - రిరిని-సప - ధవళమా | గమవనిసా , ని | ధవ - మపామగా ||

ర. మా . . . . . శ్రీ ఇ . . . . . వె . . . . . బా . . . . . గో , ... ప ఆ . . . . . ||

, -మధప-మగరిస * నిధపనీపనిస-గరిస ।

, - ..... -ల ..... *

, -మగరిసారి - సనిసగామచధ - పధపము । పగారీసరిని -

। పాగమ - పా , ధ

ప-పముగా-నిధపా-రిసనిధప-నిసరిసా , ।

సరిసా-మగరిసాని-గరిసనిస-రిసాని । ధప - మగా - మపని । సా , పా , - పని

ధప - మగారిసని (నె)

చ. ; ; - ; ; పధమప - గా , రిరిసా ।

; ; - ; ; ప. గ. - దా , , ... ।

చనిసగ-రిసరిని-సానిధప-నిసనిసరిస । గా , మచధ - మచ

। ధధపము - పా , - ప

న.....నా.సతి.....మి.....నే , నీ.....

। ... - కు , - .

మగరిస - నిసగమ * (పగ)

..... - ..... *

1. మా, , , గారీసా - నీసానీధా |
 పా, , నీసారీనీ, సా, గామూ | పాగా, మా | గారీసా - నీ ||
 " సా-గామూ (పగ)
2. మువధముధప-పామగరిస-గరిసనిధధపా |
 నిడుమగరిసా-పముగమపామ-గమచనిధప | నిసరి - మోగేరి | నిధప - పామగరి ||
 స - సానిసగగమ (పగ)
3. ధపమగా-పమగరిసా-గరిసనీ-రిసనిధ |
 పా-చనీసగరి-సగామపధ-చనీసేగేరి - | సారీనీస - పా | ధమాప - గాగా ||
 రిసాని - సాగమ (పగ)
4. నిధప-మగ-మపధ-మగరిస-మగరిసరి-నిసరి |
 సనిధప-నిసమగరిస-గమపమ-చనిసేగేరి-మ | గేరిసేరినిస - సేరి | ధపధమప - చమగ |
 రిసరిని - సగగమ (పగ)

Presented By:-
 V. GAYATHRI RAMARAO

౧. సమగ్గ-రిసరిని-సా, నిసరిస-నిధవమ-
 ప్తా, నిసరి-వనిస-రిసమా-గమవమ-ధావ | మపగారిసరిని-
 మపగారిసా-నిధవమపా-గమవనీధ - పని
 ,సాని-సమగారిస-గరిస-సేని-సేనిసవ | ధమ-వగమగరిస
 మగరి - ససాగమ (వగ)

|| సామమ-గా ||

|| సేపానిధవ-పా- ||

ధవ్యానీ - రాగలక్షణము.

ఆరోహణము. స గ మ ప ని సా.

అవరోహణము. సే ని ధ ప మ గ రి స.

ఇది రి-వ మేళక ర్తయగు హనుమతోడియందు జన్యము. అయినను దీనియందలి
 గాంధారమును నిపాదమును ముఖ్యముగా ఆరోహణమందు లేమస్థానములకంటే ఎక్కువగా
 యుండుననునది అనుభవముచే తెలియనగును. సాధారణగాంధారమును కైశికీనిపాదమును రాగ

చ్ఛాయాస్వరములు. దీనిని 20-వ మేళమనందుండి జన్యమౌతా అని సంశయించువాడును కలరు.
దీనియందు ఎచ్చోటను చతుశ్రుతి విషభము రాకుండునని గమనింపుడు. , ३, १, २, ३

మ గ రి స, అను నరసలు ముఖ్యములు. నివాడగాంధారములు గమకముతోను నిడివిగను పలుకును.

డా. రామ్మోహన్ - అధికారము.

72

ప. పకసుడా నిన్నో కోరి చాల మరులుకొన్నదిరా.

అ. గిరిని వెలయు శ్రీ వెంకటేశ కరుణించ నిదే సమయము.

၁၂
 ၁၃
 ၁၄
 ၁၅
 ၁၆
 ၁၇
 ၁၈
 ၁၉
 ၂၀

[illegible]

— ५५ —

১২
১০
৯
৮
৭
৬
৫
৪
৩
২
১

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

పరిష్కారముగలవి - ధర్మము

మృత్యు - కృతీ - మృత్యు - ధనిధమ - కృతీ

၁၃
၁၄
၁၅
၁၆
၁၇
၁၈
၁၉
၂၀
၂၁
၂၂
၂၃
၂၄
၂၅
၂၆
၂၇
၂၈
၂၉
၃၀
၃၁
၃၂
၃၃
၃၄
၃၅
၃၆
၃၇
၃၈
၃၉
၄၀
၄၁
၄၂
၄၃
၄၄
၄၅
၄၆
၄၇
၄၈
၄၉
၅၀
၅၁
၅၂
၅၃
၅၄
၅၅
၅၆
၅၇
၅၈
၅၉
၆၀
၆၁
၆၂
၆၃
၆၄
၆၅
၆၆
၆၇
၆၈
၆၉
၇၀
၇၁
၇၂
၇၃
၇၄
၇၅
၇၆
၇၇
၇၈
၇၉
၈၀
၈၁
၈၂
၈၃
၈၄
၈၅
၈၆
၈၇
၈၈
၈၉
၉၀
၉၁
၉၂
၉၃
၉၄
၉၅
၉၆
၉၇
၉၈
၉၉
၁၀၀

[illegible]

2. తాని-చథపమప-ధనిధమ-గరిసధ
3. ధనిధమగరి-నిధమగరిస-ధమగరి
ధ మపధసేనిధ-రిసేనిధ-పధసేరిగ
4. సా , , , , -రిసేనిధ-పమగరిస ధ
సనిధపాధ-నిధపమాప-ధమగరి
మగరిసా, ధసరిమాప-రిమపధ-
సా,నిధప-ధపా మగరి-మపధస

- || సారిమపధ-సరి | మపా-మనిధపమ ||
- || స-గరిసనిధ-రిస | నిధప-ధసరిమప ||
- || ధసేరి-పధస-మప | ధ-గేరిసేని-ధపమ ||
- || సా , , , , - పమ | ధప - నిధప - మపధ ||
- || నిధపమసేనిధప- | రిసేనిధా పాధ - ధ ||
- || పమపధసే-మపధ | సే-రిగేరిసేనిధ ||
- || రిగేరిసే-నిధపా | మగరిసా-రిమప ||

రాగము - సావేరి.

Presented By:- ఆరోహణము:—స రి మ ప ధ సా.
GAYATHRI RAMARAO. అవరోహణము:—సేనిధ ప మ గ రి స.

ఇది 15-వ మేళమయిన మాయామాళవగళయందు జన్యము. ఆరోహణమున గాంధారము వర్జ్యము. దీనియందు గాంధారమును నిషాదమును ఒక శ్రుతితక్కు-వగ నే చలుకు నిట్టివి. నిషాదసంచారములయందు కైశీనిషాదము పలుకును. రి-ప మ-ధ ని, స రి మ

ప ధ నీ, అను నిష్ఠిసంచారములలో సామాన్యముగా తోడికిపలికినట్టే నిషాదముపలుకును. ధ ప థా అను ప్రస్తారమునందు కంపితము అధికముగ కావలసియుండును. ఈ రాగమును హనుమతోడి జన్యమని చెప్పుట సరికాదు. ఏకశ్రుతి రిషభస్తై పతములు పలుకుట ముఖ్యము.

ప థా ప మ గా, రీ మ గ రి స, రి మ ప ధ సా సే ని ధ ప మ గ రి స, అను ప్రయోగములు చెవులకింపు

ములు చెవులకింపు

4. గౌళరాగము - అదితాళము.

ప. చెలిమి కోరి వచ్చి యున్నది, చిత్తము నాదు భాగ్యము.

అ. నలవితగూణ శ్రీలోల, సరస శ్రీవేణుగోపాల.

చ. ఎంచి జూడ నీసరిగాదురా.

ప. రీగామా-రిసనిసరి - రిరిస-స

చెలిమి - కొబిరి..న.. -చ్చి

| నిష్ఠ-నిసరిమ - రిప

| ..-యు..౯- స

| పమగమా - రిరిస ||

| .. , . - ది .. ||

రీసా - ని సరిశు-రిమమరి-వమనిప

చి త్త-ము...న అ . . . . .

అ. వమనిప-వమగమ-రిరిమమపా-ప

న . ల . లి . . . . . త . గు . ణ

రిమరిమపని-వసని-మరిచిస-నిచిస

స . ర . స . . . . . శ్రి . శ్రి . . . . .

రిరిసపనిస-రిగమ-రిరివమ-నివమ

రిరిమ-రిరిప-మమని-పస-నిచిస

చ. సీని - నినిప-వమగమరిస-నీ , -

ఎం . . చి . . . . . జాడ . . డ . -నీ , -

1. నీ , - - - - - సా , - - - - - రీ , ,

2. నీ , సరిస-నిసరీ , రిసనిసరి

3. వనివమ-వమగమ-రిసరి-నిరిసనిప

| వమగమ-రిగమ - రి | రిస-నిస రీ సా ||

| ... దు-భఅ . . . | . . . . . గ్యము ||

| వమ-నినిప- సీ నిస | ని-వమమా-రిగమ ||

| . . . శ్రి . శ్రి . లోబ . | . . . . . -ల . . ||

| స-చిస- నినిపప | మ- ప మరిగమరిస ||

| . . వెఎ-ణు . . . | . -గొ బవఅ . ల . ||

| గమ-రిసరి-నిసరి | సరిమరి-వమగమ ||

| , నివమ - పామగ | , మా-రీసనిస ||

| సారీ-రిమగమ | రివమ-గ మరిరిస ||

| స రి-గఅ . . | . . . -దు . రఅ . ||(ఎంచి)

| , మా , - రీ | , పా-మా నీ ||

| మరి-వమనిప-సీని | కీసని-వనిపరి ||(ఎంచి)

| మవనిపనిస-నిస | రిస-మరిపమరిప ||

నినిజకమ-సనిమపనిసే - జనిసే-కిరి

4. సా,రినిసని-రిమ-రికమపా

మజనిమప-రిమప-జనిసేపని-మపని-

5. రీ " - " రీ-సనికమరిప-

మరిసే-నిసేకిసేనిజమ-రిగమరిసని

సరిమ-నిసేకి-పనిసే-మపని-రిమపని

| రిరిపరిమపని ||(ఎంచి)

| సరినిస-రిగమా

| నికిసేక-నిరిరి

| రిపమని - జనిసే

| నిసే-మపనిసేరీ

| సే-రిమకి-నికికరి ||(ఎంచి)

| సేసాని-పపామ

| జమపని-మపరిమ

| సరిమసేకి-నిసేరీ

| రీ , రీ , -రిమ

| సరిమపని - రిమప

| సేరి-పనిసా-పని

శ్లోరంగము.

ఆరోహణము:— స రి మ ప ని సా.

అవరోహణము:— స ని ప మా రి గ మ రి స.

ఇది వక్రపాడవరాగము. 15-వ మేళమగు మాయామాళవగౌళయందు జన్యము
 కీనిని వాద్యమున వాయించునప్పుడును పాడునప్పుడును శ్రుతిలక్షణము తెల్పి ఆలాపన చేయ

వలెను. దీనిలోని శుద్ధరిషభము తోడిలోని శుద్ధరిషభముకంటెను కొంచెము తక్కువైనది గాంధారము ఒకింతతీవ్రము. ఈరాగమును పెద్దలువాయించునప్పుడో పాడునప్పుడో వినినప్పుడో కొనుట ఆవశ్యకము.

సారిగమరిమపనిసారీగమరిసేనిపమరిగమరిస. “రిగమరిస” అను పుస్తారమునందు ముఖ్యభాగము. త్యాగరాజస్వాములవారి పంచరత్నములలో “దుడుకుగలనన్నేదొర” అను కీర్తనము సాధకము చేసినయెడల ఈరాగములోని ప్రస్తారపువరుసలు కొన్నితోడపడగలవు.

రీ. రాగము - చక్రవాకము - కంట అటతాళము.

- ప. ఇంకా చలమేలనయ్య నాపై? యిది మేరకాదుర.
- అ. ఒంకజాసనాది వినుతుడైన శ్రీ వెంకటేశ్వర! సమయమిదేర.
- చ. కలమరు నిన్నే నవ్వియున్న నన్ను పాలించవయ్య.

ప. , , , , , , , * గామా - రీ , , - సన్నిధిని |
 , , , , , , , * ఇ థ ం - కాళిత - చలలల |
 సా , , - సా , , - ని సరిరి సన్నిధిని సన్నిధి | సన్నిధిని సన్నిధి - గమ ||
 లా , , - ఆ , , - మే ఎ ఎ ఎ ఎ - లలలలల | నై ఇ ఇ ఈ ఇ - యల | ఆ ఆ లలల - నాల ||
 గరి స - నిధిని సరి * గమ గ రిరి సన్నిధిని -
 లలల - నై ఇ ఇ ఇ ఇ =, ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ -
 స రి గమా - సమ గ - మధ పథామ గరి - సమ గరి | సా, నిధిని సా ||
 మే ఎ ఎ వ - ఎ ఎ ఎ - రలల ఆల - కాళితల | ఆ, ల - లలల | , , దుడ - డాడ ||

అ. సమ గరి స - నిసరి * సే నిధిని సమ - పధ పథామ గ
 రాళితలలల - లలల = పం ౦ ౦౦౦ - కలలలలల

మధ పథాధ - రి సమ గామ - సమ గరి - సన్నిధిని | స స రి - మ గ | మ సా - మ - గ మ పధ ||
 జలలల ఆ ల - సలలల నాల - ది ఇ ఇ ఇ - వి ఇ ఇ ఇ | నుడ - డాడ - దుడ | డాడ - డ య ఇ ఇ ||

[illegible]

കുറുപ്പുകൾ

కర్తవ్యముగఁగి సేవించు సేవనములు ధర్మములు

జమగరిస-నిసరి *
 డేవేపి-రతలి *

} గామగరిసరీగరిసని.

2000-01-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037

నిక్షేపములు - నిక్షేపములు

సరిగ్మగా తీసు - నిధున నీ ధము - గంప
మగరినా, నివరి *, (ఇద్దాక) ॥

అనుగ్రహము.

పండుగలు	, ,	గానా	, ,
రూఢిఉడత	, ,	విషయా	, ,

_____

—

|| వ.ధ.ప.మ.ప. | ధ.ప.చి.గ. ||

|| పలుకులలల-లల | ల-లలలలల-లల ||

|| కపరిగాక-మహా-మహాకవి ||

— ధన్యం — ధన్యమధా — ధన్యమధా — ధన్యమధా —

అనుగ్రహము.

పథనిధ-పాథపమగమా-పమగరి-సనిధ ని
 నిధిధి- నేపిఎ నం -మి థి థి-సలలల
 పమగరి - స రి గ మ * } పలుమూరు
 చలలల - వయితియ్య *

1. పా , - మా , - గా , , - రీసానీ-థానీ
 సా , , - , , - రీసానీథాపాపూ , ,
 , , రీ - గామా * (పలుమూరు)

2. పథనిధాప - మపథపామ-గరిసని - ధనిసరి
 గమగరిస - నిధపమాగ - రిగ - సరిగమపథ
 సథాని - సరిగమ * (పలుమూరు)

3. పథనినిధప - మపథధపమ - గమరిగమపథని
 సరిగమపథనిస - రీసనిధనిస - గరిగమగరి

| సరిగమా-పమగ | మపథనిసానిధ ||

| నలల ఆ -న్ను ఉ | పలలలి ౦౦౦ ||

| , , పా-థానీ | సారీ - సా , , ||

| | | ||

| | | ||

| నిసరి - సానిధప | ధపామగరిసని ||

| | | ||

| | | ||

| సరిసనిధప - నిధ | మపగ-ధపమగరి ||

సనిధ - నిసరిగము * (పలుమూరు)

4. సా, రిసనిధనిససనిధ - పధనినిధప-మగ
మపధసిస - గమపథాని - ధపమగరిసనిధ

సిరిసనిధ - నిసరిగామ - సిరిగమగరిస

ధనిసరి - ససనిధప-గామపధనిసాస - గమ

మగరిసా - రిగమ * (పలుమూరు)

రాగము - చక్రవాళము

ఇది 16-వ మేళకర్త రాగము. సంపూర్ణ రాగము. అయినను దీనియందు గ మ రి స స ని ధ ని సా రి గ మ ప ధ ని స రి గ మ రి అను నిర్దిష్ట ప్రయోగములు ప్రధానములు. దీనియందలి కైశికినిపాదము శుద్ధకైశికినే పాడవలెను. తక్కిన విశేషప్రయోగములను గీతములచేతను కీర్తనలచేతను తెలిసికొనవగును. రి , ని , పోవ గ్రహములు.

Presented By:-
Y. GAYATHRI RAMARAO.

6. రాగము - మలయమాధురము - ఆదితాళము.

స. మలయమాధురముచే మది జల్లుమనెరా.

ఆ. ఇల శ్రీసుంటూరి పురిశ! యిభరాజవరద! రాగ.

స. మమడు నాపై వెడలెర.

ప. గారీసా, - ని - ధా, నిసా, -

మలయ, - అ - మా, అరు, -

గరిసరి - ధనిసరి - గాపధ - నిధపా

మలయ - దిగ్గిళ - జలయ - లుడడ

అ. నినిధ - పాపగ - గపధనిధా, -

ఇగ్గిళ - లశ్రిళ - గుడడంటూ, -

నిసరి - గరిసరి - ధనిసరి - ధా, - ని

ఇగ్గిళ - ధలయ - రలయ - ఆ, - జ

| సరిగరి - రిగరిస | నిరిసనిధనిసరి ||

| తలయ - అలయ | ముడడ - చెఎఎ ||

| గాపధ - నిధప | గపగరి - సనిసరి || (గా)

| మాఅయ - నెఎఎ | ఎఎఎ - రలయ || (వ.)

| గపధని - పనిధప | గపధనిసా, - ||

| రిగ్గిళ - పుడడ | రిగ్గిళిళా, - ||

| పధనిధ - గాపధ | నిధప - గరిసరి ||

| వలయ - రాలయ | వలయ - రలయ ||

గారిస - నిధనీ - పా - ధ - ని - పా - రి - ని -
వలర - ఇకయీ - జా - లము - చాలుర -

సరిగళచ నిధ - పాధని - సే నిధప
నిరంతరమునిను - నన్నుతి - పలుపగ

చ. థా , - , , పధనీ - నిధధప - పగ
పూ , - , , రుడడ్డి - డుడడ్డి - నతి

1. పా, గా, రి - పా, నీ, థా
పూ, బా, గా - మొ, లే, రా -

2. నీ, థా, పా - గడధని - సే నిధప
పం, తా, ము - వలదుర - యికరతి

3. నీ, థా, ని, పధ - ని, పా నిధప - గప
నీ, దా, ననిటు - నిరా దరణ - నను

| సరిగా-రి గపా | గపాధ - నిధపధ ||
| తమిలా-ళనురా | వదేర - పలుకర ||

| గపధ నిసా, - | నిధపా - గరి సరి || (గా)
| నలుగుటమే, - | లటరా-పలుమరు || (మ)

| పా , - , , గప | ధసే నిధ-గపధని ||
| పై , - , , వెఎ | డలతి-తెఎర ||

| నీ, పా, - రి | గాపా, థాని ||
| మం, ద, - హ | సామే, లర ||

| గా, రి, పా- | ధ ని సరి - గపధని ||
| వం, తై, న- | దయదల-చగదర || (మ)

| గా, రి స - సరి | గపాధ - నిధపధ ||
| పో, రాడ - తగ | దురార - నీకవర ||

సా, రి, సి - నిరిసా, నిధనిపథ
సా, నేర - మిక్సై, చిచనువున

- సా,, - సినినిధ - ధపవగ - గరిరిస
4. శా,, - రికములు-శుకమధు-కరములు
గపథని-సిరిసి-నిధని-పథని-పనిధ
ములుకుల పగిది-చెవుల-జొరగ-వగల
సా రి గ- ప గ రి సి -నిధపథ -గపథ ని
చెన్నెల-యుడుకులు-నెరవగ-వెరవున

రాగము - మలయమారుతము.

ఇది 16.వ మేళమగు చక్రవాకమునందు జన్యము. పాడవరాగము. ఆరోహణము—
స రి గ ప ధ ని సా; అవరోహణము— సి ని ధ ప గ రి సా. తథుకులేమియు లేక శుద్ధముగ
పాఠించిననే రాగలక్షణము బాగుగవెలువడును.

| స రి గ రి సి ని- ధ ని సి ని ధ ప - గపథ ని||
| బెసగొనము-యము|సరగున - గలయర|| (మ)

| రి ,, - సని ధ ని | సరిగరి - గపాప ||
| శో ,, - కిలములు | కలకల - నికూయ||

| గపథ - గప గ రిస| రిగవగ -పాధని ||
| నొగల- తగులుపడి| కలువల-రాయడ||

| రిసిసా - నిధపా | గ పథని- ప నిధప||
| ధరిశే - రితిరా | క పుగిట-నదుమర|| (మ)

7. రాగము - అలక - అదితాశము.

ప. నిన్ను కోరి యున్నార, నెసరుంచి నన్నేలుకోర.

అ. పన్నగశయనుడౌ శ్రీ పార్థసారథి దేవ!

చ. సూనశరునిబారి కోర్వలేర.

(నిన్ను)

ప. గా,,మూఢా,, - నినిధనిసా

నిన్ను కో,, - తిక్క..త్

ని సని - ఢానిసరి - సనిసగ - మధధని -

నె... - న... - చి... - న... -

| ధ నిసీధ- ధని - | ధధమ-గమగరిస ||

| యు...త్ - సతి - | ... - ర... ||

| స గ తి సానికస్త ని ధధమశ-ధమగరిస ||

| నెఎ..లు... ధి... || (ని)

అ. ఢా, ధమధ-నినిధధమ-గమగరిస

పక్త, న... - గ... - శ....

సగేనుగేరిస - నిసగేరిస - ధమధని

పతి.... - ర.... - సతి..

| మగగు - సారి-సమ | గమ - ధనిసా,, ||

| య... - నుడ-డడ | ... - శ్రీ... ||

| సనిరిసాని - ధగు | నిధా - మమగరిస

| ర... ధి... | దెవ... ||

- రిపనిధనిస - మునిధనిసరి - నిసగ గమ
మగరిసా . ధమగరి - నిధమగ - సేనిరి
చ. సా , కిసేని - ధనిధధమ - గమగ - రిరి-
సూ, న... శ... ప... ని... - - -
1. సా, న్ని, థా - మా, గా, రీ -
  2. సా - నిధమగ - థామగరి - సానిధని
  3. థా, న్నిస - ధనిస - ధనిధమగ - మని
థా నిస - ధనిసరిస - సానిసగ గమ
  4. సా , , , , నిసేనిధ - మగారి-
సేనిధ , మగామ - ధమగ - రిసాని -
సరిస - మగమ - ధమగనిధ - గమధధని
మగరిస - గమధమ - గమధని - సేమగ

- సరిసమగమ - ధమ | గనిధ - సేనిధమగ ||
సా , - నిధమ - ధమ | మగ - సేనిధమగ || (ని)
సా " - " - సేని | ధధమ - గమధధని ||
తా " - " - రిధి | కొబర్వ - లెప... ర || (సూ)
సా, నీ, థా | నిసా - గమధధని || (సూ)
సరిస - గావ థా | మగనిథా - మధని || (సూ)
తా, మా, న్నిస - మధ
థా, మా, న్నిస - మధ
థా, మా, న్నిస - మధ
సా , , , , గరి - | సేనిధమ - గమధని ||
ధనిస - రిగావ | మగావ - థా , ||
మగమథామ - గమ | ధధ - నినిధమగరి ||
రిసాని - ధనిధ - ధ - క్కు - గరిస - గమధని || (సూ)

రాగము - లలిత - అదితాళము.

ఇది 17-వ మేళజన్యము. పాడవరాగము.

ఆరోహణము.— స రి గ మ ధ ని సా.

ఆవరోహణము — స ని ధ మ గ రి సా.

ఈరాగమునకును వసంతరాగమునకును ఉండు భేదములు ఈవర్ణమునందలి ప్రయోగములచే బాగుగ తెలిసికొనవచ్చును. ఇదిగాక “ గ మ గ రి స ” అనువక్రప్రయోగము ఈరాగమునకు ఇంపునిచ్చునట్టిది. “ స రి గ మ ” అను పూర్ణప్రయోగము శాస్త్రసమ్మతమయినను “ స గ మ ” అను ప్రయోగమే వాడుకలోనున్నది.

నిపాదము కొంచెముతగ్గుశ్రుతిగలది; దైవతము తీవ్రము.

చరణముతోచేరిన చిట్టపర్వతవర్తనమును గమనించిచూడుడు. అందులోని చతురశ్రదాటువరుసలను గమనింపుడు.

స గ మ ధ ని సా, స ని ధ మ గ రి గ రి స, అను ఆరోహవరోహములు ఈరాగమునకుఁ దగినవి. శుద్ధరిచభము, అంతరగాంధారము, కాళినిపాదమును, దీనికి జీవస్వరములు. పంచమవర్జితము.

గమనింపుడు—ఈరాగమును శుద్ధదైవతముతో పాడినట్లైతే లలితరాగమౌను. శ్రీవదైవతముతో పాడినట్లైతే వసంతరాగమౌను.

ర. రాగము - తైరవి - అదితాశము.

ప. వనిత నిన్నే కోరి - పలచి యున్నదిరా.

అ. ఘనుడౌ మాచక్కని - వేదపురిశ!

చ. మానిత గుణసాంధ్ర.

ప. రీమా - గరిగరి - సురిరి - గగ | రిస - సీధ - గ రిని | సరి - పమమగరిస ||
 వ ని - త . . . . - ని . . . . | . . - న్నే ఎ - కొబ | . . - . . రి . . . ||
 గ గరిగ - మవధ - ధవమగ - మ గరిస | నినిధవమ - రిసేని | ధవ - మవమగరిస ||
 వ . . . - ల . . - చి . . . . - యు . . . | న్న . . . . - ది . . | . . - . . ర . . . || (వ)
 అ. నినిధ - ధవమగ - మవమగ - రిస నిస | గ గరి - గమవగరి | గవపథా - నిసా ||
 ఘ . . - ను . . . . - డడ - . . మల | . . . . - చ . | . . . . ||
 నిసేగరి - నిసేగినిధవ - పమవధ | నిసేగినిధవ - మవ | మ - ధవమగరిస ||
 క్క . . . . - ని . . . . - డ . . . | పు . . . . - రితి | . - శ . . . . . ||

గారిస - రిసనీధప - ధనిసారిని
మగరి - పమధప - నిధప - సనిధప-రిస

చ మా,, - ,, నీనిధధమ - మగరిస
మా,, - ,, ని ... - - త ...

1. సా , , , - సా , , నీనీధా
రీ , , , - రీ , , , రిగామా -

2. నీనీ - ధాపా - , , - ధానీసా
మగారిస - నినీధాప - ధనిసరి

3. గా , , , మగ - గమగగ - మామా
గమపాగరి - గమమాగరి - గారిస

4. నీ , , - , , ధధనినిధ - నిధపధమ -
పామగరిస - నీధపధ - మపధనిస -

| సరిగా - రిగమా | గపామ - నిధపధ ||
| గ్గోపా - నిధపా | మనిధప - మగరిస || (ప)

| రీ , గ - - రిగమా | , - గమప-మ:గరిగ ||
| గు, ణ - .. సాం | , - ద్ర. ... || (మా)

| నీపా - ,, - ధా | నీసారీని ||
| గా, రీ, సా | , - నీసారీగ || (మా)

| రీ - నీసారీ | , - రీగామా ||
| గరినీ - సరిగగ | , - మనిధ- మగరిగ || (మా)

| గగరినీసరిస | రిగమగ - మాగరి||
| సానిగారిగమ | గపా - పమగరిగ || (మా)

| పా ,, - ,, మప | నిధపప - మగపప||
| మపధనిసా - గరి | గమపా - నిసరిగ || (మా)

5. సా, సాస - నిసరిసీధ - పధమప | గా , రీగమప | ధ-మనిధప-మగరి ||
 సా - మగరిసా - పమగరిసా - నిధమ - | గరి - సీనిధప-మ - | గరిగ - మపా-ధ ||
 మగరిగా - మనిధపథా - నిసరి - నిస | గరి - నిగరిసరి | నిసరి - సా , ||
 పధసరిగ - రిగమపధని - సరిగరి | స - సారినిధప - ప , ధమగరి - రిగ || (మా)

9. రాగము - శైలి - ఖండకారి అటతాళము. స్వరము - ఆది అష్టమ్య

ప. విరిబోడి నిన్నేకోరి మరులుకొన్నదిరా.
 అ. సరసుడౌ దక్షిణద్వారకస్వామి ! శ్రీరాజగోపాలదేవ!
 చ. చిరునవ్వు మోమున.

ప. సా, రి - సీ, ధ - * నీసా రి , - గసరి |
 అ , . . . , . - * విరి బో , - . . . |

గరిగరి రి " గరిగరి - మపథమ - గరిస
 . . . . . ఙ్గీ " ని . . . . .
 నిసమగరిస - ని స | రి , గసారి - నినిధని
 నై . . . . . కొ . | . , ...
 సగరిని - సనిధప * పథపథ - నినిధప - థ - నిసరి
 రి . . . . . * చు . . . . . రు . . . . . లు . . . . .
 పథనిస - రిగమప - మ గరిగ - మనిధప - మగరిని
 కొ . . . . . స్ప . . . . . డి . . . . .
 సరిగమ - గరి - గరి | రి " - సనిధప
 . . . . . ర . . . . . | . " - . . . . .

అ. మగరి - సారినిధ * సనిధప - మగరిగ - మనిధప
 . . . . . * స . ర . - సు . . . . . డడ . .
 మగరి - పమగరిస - పథనిసరిగ - ని స రిగమప
 . . . . . డ . . . . . - డ . . . . . - ట్రి . ణ . . . . .

ని నిధ - పాధ - మప | గరిగమ - పధనిసే ||
 ద్యాల . . . . . | . . . . . ర.క. ||
 పధనిసే - రిగేమగ - రిగేసేరి - నిగేరిసే - నిధనిసే |
 స... - మి . . . . . శ్రీ |
 గేరిసే - సేనిధ - ధ పమనిధప - మగరి - గరిస |
 ర... - జ - గొబ . . . . . ప . . . . . ల |
 నిసరిగ - మపధని | సేనిధధ - పమపా ||
 దెవి... | వ... ||
 , మగరి - సరినిధ * - గగరిస - రిసనిని - ధనిసరి |
 , ... * |
 మమపప - ధధనిని - పప - ధధధ - నినిని - సరి |
 పధనిస - రిగమప | ధప - మధపా - నిని |
 ధధ - ధపపమ - నిధని - పధని - మపధని - సేరినిధ |

మగఁగఁపరీ - నిసరీ - రిగామఁద - మపా - ధనిస
 నిరీసనిధ - సా | , నిధప - పా , మ
 గరి - సా, రినిధ * (విరి)
 చ , , , , - మామా - ధపధ - మపగ మా
 , , , , - చి రు - నడ - . . . వ్యూ
 పా , పా , - మ ప నిని - ధపమగ - మనిధప
 , , - మొటి . . . . .
 మగరిగ - వపధ - మ | పమథాపా - మప
 . . . . - మ - ప - ప - ప - . . .
 సనిధప - మగరిగ *
 . . . . . *
 మానీథా నిధపాధపమాపమ గమ
 చి గనా . . . . . ఉడ

Presented By:-
 V. GAYATHRI RAMARAO.

పా , పా , - మ ప నిని - ధపమగ - మనిధప
 " - మొట . . . . .
 మగరిగ - మపధ - మ | పమథాపా * మప
 . . . . . - ము | న . . .

1. గా, రీస - నీ, థా ప్లమా - ప్లథానిస |
 నిరీ - నిసరి - గమగమా - నినిధధ - నీధధమ ||
 మపమ - మాగరిగ | నినిధథా - మమా ||
 గరిసని - సారిగ * (చిరు)

2. థా
 నినిధథాని - ధధమా, - నిధపమా, - ధపమ |
 గరీ - గామపధ - మపాధ - పధని - ధనిసరి ||
 నిగరీ - నీధపధ | మపామ - గరిసరి ||
 నిథాని - సగరిగ (చిరు)

3. పారిశుధ్య - పరిగారీ, నీసరి - నీసరి

2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

==

భూగర్భ - నిధివాస - మౌలిక - పర్యావరణ

రిగామ - చదవమ - నినిధాని - ధడపాకు -

Xరీ - గామపథ - ముఖము - గా ,

నిసనిగ - రిమ - గప - మధపనిధని - పధమ - గరి

గమ - పమపథనమ్ - నమనగరమ్ - నమనకరమ్ -

అక్షరములు - ధృవము - కి - ని

సు - రింగింగ - మంగరి - మంగరి - నిరి - నిరి

పని - ధపధనిసరి - మమపపధధనిని - సంగరిని ।

||
, ధరింపనీ - ధని | ధధని - ధధమ - మా

X82 - 2. 8X * (38)

దీనిని సుపూర్ణ రాగమని సామాన్యముగఁ జెప్పదురుగాని, దీనికి అవరోహణము సే ని ధ మ గ రి స అనియే గ్రంథోక్తప్రయోగము. అయినను సుపూర్ణ రాగములలో సనేకములకు అన్నివిధములయిన ప్రస్తావన యోగములుండును కాబట్టి, ఈ రాగమునకు ఇదియే అవరోహణ మని చెప్పుట న్యాయముకాదు. సుపూర్ణ రాగమనుటయే ఉచితము.

దీనికి శ్రుతిభేదవిషయము తెలిసికొనుట చాల అవశ్యకము. అయినను, ఈ రాగము యొక్క మూర్ఖన సాధారణముగా చులుకనగనే తెలియనగును. సమయోచితమయిన అనుభవ ప్రయోగములునున్నవి. అరోహణములో సాధారణగాంధారము (కొంచెము మృదుస్వరము, అనఁగా ఖరహరిప్రియ గాంధారముకంటెను ఒకింత తగ్గుస్వరము), శుద్ధమధ్యమము, చతుశ్చరితైవతము, కైశికినిపాదము.

ఆశ్వాసము

అవరోహణమునందు సమయోచితముగఁ చతుశ్చరితైవతమును పలుకును. మంచి గమకకంపితరాగము కావున, దీనియందు పలుకుస్వరములన్నియు అనుస్వరముల సాహాయ్యము

చేత పలికించుటవలననే ఈరాగముతోభిల్లును. ధ ని సా ని ధ పా అను ప్రయోగమున, పైనికి వెళ్లునప్పుడు చతుశ్చక్రిధైవతమును, దిగునప్పుడు శుద్ధధైవతమును పలుకును. రి గ మ ప ధ నీ, ప ధ నీ మ ప ధ నీ అను పరుసలలో శుద్ధధైవతమే పలుకును. అయినను, పూర్వముగా శుద్ధధైవతమే అనరాదు. ఇట్టి శుద్ధధైవతము నటపైరవికిమాత్రముండునట్టిది. స ని ధ మా గ రి గ స అని పంచమము పఠించిపాడుటయుకలదు.

10. రాగము - నాయకి - ఖండజాతి త్రిపుట తాళము.

- ప. సరసిజాక్షి నిన్నేకోరి మరులుకొన్నదిరా.
- అ. సత్యధర్మపురివాస, పరశ్రీమాజకనాదీశ్వరా.
- చ. మరుబారి కోర్కడురా.

ప. రీమా - పా, పా, - మపధపథా - పధ | నిధప - మపధప | మరి - గగరీసా -||
 స ర - నీ ఈ - జలలలల - క్షితి | ——— నిత్యెన్నె | — - కొ - రి ||

రిజమరి-గగరిన-పథపస-నిసరిమరిమపథ
మ—రు—లు—డ—

నీ థా,ప - ధమ | పరీ , గగరిన ||
|కో—బన్న ! అది - ర— ||

అ. నీ , , , సనిసే పా ధ - పథనిధప - మప
సా . . . . త్వయలలలల- ధలలర్చలల- అల

ధపా - మధప- సేని | సరీ - సా, , ||
|— — — పురి | పల- సా— ||

నిసేట-రేగేగరి - సేరినిసే - పథపసా , పథ
ప— — — ర - శ్రీఇమా, జక

| నిథాప - మపథప | ధపమరి-గగరిన ||
| నల——దిఇ— | శ్వ— ర— ||

రీరిజమరి-గగరిన-పథపస-నిసరిసమ - రిప

| మపథని - ధపమప | ధపమరి - గగరిన ||

రిమరిప-మధపస-నిసేర-గేగేసా-రినిసే

| పథనిని - ధపాధ- | మపమరి-గగరిన ||(స)

చ. సా సా - పా,పథనిని - థాపా మపథని
మారూ—పా, రి — ఈ కో ర్వల

| ధప - మరిగగరిన | రిరిన . రిమపథప ||
| — — అతిదుడ | — ర— ||

1. సా,సా,ధాసీ,ధాపాధమ |,, ప రి , గ స | , రిమా , పధప || (మ)
2. సీసేపాధ - షధనినిధప-ధపూరిమపధ-ని | నిధప - ధపమరి-గ | రిసా-రిమపధప || (మ)
3. పధసీ,ధాపమపధపమరి-సరిగా, | , రి ప ధపసనిస | , రిమా , షధప ||
- నినిధప-మపధప-సారీసరి-గగేసారీని | సేపాధ-మపరి-గ | గరిస - రిమపధప || (మ)

నాయకీరాగము.

ఆరోహణము — స రి మ ష ధ ప సా.

ఆవరోహణము — స ని ధ ప మ రి గా రి స.

ఇది ఖరహరప్రియజన్యము. అయినను, దీనియందలి గాంధారము రిషభము నంటియే యుండును. కోమలగాంధారము. అలాగైననే నిషాధమును ద్వాదశమునంటియేయుండును. ఇది యెఱిగిపాడిననే రాగకళశోభించును.

గాంధారనిషాదములను దీర్ఘముగ గమకముతోపాడవలెను.

11. రాగము - దర్భరు - ఆదితాళము.

- ప. చలమేలచేసేపుర? చాలనమిసనాపై
అ. వలచియున్ననాతో వాదేల? వేణుగోపాలదేవ
చ. పలుకుమునాతో.

ప. పమరీ - గాగా - రిసరీ - నిరిసని | ధప్ - ధనిస - రిసరి | పామ - గారిసరి ||
చలల - మే ఎ - లలల - జెఎఎఎ | ఎ - సెఎఎ-ఎఎఎ | వూడ - రాతితితి||
పమ రిగరిస - రిమప - మాప - ధనిసరి | నీ , ధాప - ధని | పమ-గ-గా- రి సరి||
చలతితితితి - లతితి - స ౦ - ౦ ౦౦౦ | మీ - నాతి - సతి | తితి-తితి - పతితి||
అ. ధనిపధమప - రిమరిపమరి - గగరిస | ప మరి-ప మ-ధధ| ప-మపధ- ని నిసా||
వతితితితితి - లతితితితితి - చితితితి | యుడఉ-ఉడఉ-నతితి- సతితి-తొ-టఱ||
ప ధప-స నిస-రిస-రి-గా-రి- స నిస రి | పా, - పా, - సధ | పమ-గ-గా-రి స రి||
వతితి-దెఎఎ-లతితి-వే ఎ-ణుఉడఉ | గో, - పా, - లతి | తితి- దే ప వతితి||

- ఋమరిగరిస - నిరిసరి - నిసఢపఢని
 ఢపఢనిసా - రిసరి - గా, రిస - రిసీ
 చ. పా పా ; - ఢ ప - మ పఢ పఢా - ఢ రి
 పాలూ ; - కుడి - డ డడిడి డా - డడి
 1. పా ; - ఢా ; - పామూరి
 2. పాఢపఢమ - పాపమరి - గారిసరి
 3. ఢపఢ - మప - రిమప - సరిపమ - మరిగరి
 సరిమపఢ - మపఢనిస-పఢనిసరి - ని
 4. ఢనిపాప - ఢపమరి - గారిసరి - ని
 ఢానిసరిప - నీ , - ఢప - మపఢమ -
 ఢమ - రిగరి - పారిమప - రిమపఢ
 గారిరిప - నిసఢపమ - ఢనిసరి -

- సరి - సమ-రిప-మఢ |పఢ - మపఢనిసా ||
 ఢప - సీసా - పపా | ఢపమ - రిగరిసరి ||
నీ - ఢాపా	గాగా- రి స రిమ	
మూడి- డా డా	నా ఆ -తొ డ డ	
గా , రి , పా	; - రీ ; - మూ	
నిరిస నీసఢా	, నీ - సా - రిమ	
సరినిసఢనిపఢ	ప - ఢనిస-రిప-పఢ	
గారిరి - నిరిసరి	సీ-పఢ-మపరిమ	
సా , - ఢప - ఢని	స - నీసరిమప	
గా, రి - రినిస	రిమపమ - పా ,	
మూపఢనిస - పా	ఢనిసరి - నిసారి	
నీస - పా-పా-పా	ప - రిమ - సారిమ	

దర్బారురాగము.

ఇది ఖరహరి ప్రియజన్యము.

ఆరోహణము:— స రి మ ప ధ ని సా.

అసరోహణము:— స ని స రి మ గ గా రి స.

ఈ వర్ణములో రాగచ్ఛాయ బాగుగ తెలియుచున్నది. అయినను, ఈ రాగమునందును, ఈవర్ణమునందునుఁ గాంధారము ఒక శ్రుతి హెచ్చుగ నుండునది గమనింపఁగలము. జలికట్టువాలా ఇంపైనది. చరణములో ఖండజాతిగ తీసికొనిపోయి, రెండక్షరకాలములుమాత్రము “తక్” చతుశ్రములో ముగించియుండుటను గమనింపవలెను (చరణము మాడవ ఆవర్తవివరము. వాద్యములో వాయింపునప్పుడు “గ గ రి స” అనునది “మ మ రి స” అని లాగిమార్పుకొన వలెను). తక్కినవివరములు అనుభవముమీఁద తెలియఁగలను.

“మ ప ధ ని సా, ని స థా ప మ మూ రి స గ గ రి, రి గ రి స రి స, ప ధ ని స, ధ రి స రి స స థా ప మ గ రి స” అను వరుసలు మనోరంజకములు.

12. రాగము - ఆధోగ - ఆవెతాళము.

- ప. ఎవ్వరిబోధనవిని యీలాగుజేసేవురా.
 ఆ. జేవముగా నన్నెలరా శేషాచలేంద్ర శ్రీ వెంకటేశ.
 చ. మమభారిణోర్వజాలసుర.

ప. రీ గా - గరిసా - స రి స - ధమధా   మధసథాస - ధస   రిగామ - గగరిస ॥
 ఎవ్వ - రిఇఈ - బొబుబు - ధలల   నలలలల - విఇ   ఇఈని - ఇఇఇఇ ॥
 రి గమగామ - రి గసరి - ధ స రిగమ   ధమధసాస - ధస   ధమా-గమ గ రిస॥
 యి ఇ ఇ ఈ ఇ - ల లలల - గుడడడడ   జెఎ ఎవఎ - నెఎ   ఎ వ - వుడరలల ॥
 ఆ స సధధామ - ధ ధమగారి - గమరిగ   స రిగమామ-ధమ | గరిగ - మధధసా ॥
 జలలలల - ముడడగాల - న ० ० ०   నెఎ లా ల-రల | లలలె - ఎవలల |
 ధ స రీసారీ - గమరిగా - మ గగరిస   రి గగరిరి - ధరిస   సధమ - ధమగరిస॥
 చలలలే ఎ - ంద్రలల - శ్రీ ఇఇఇఇ   వెం० ० ० ० - కలల | లెఎ - శ్రీలరలల |

రిగమ - రీగ - సరిగసారి - సధమధ

రిగమగామ - ధమధసా - రిగసరిగ

రిగా - }
ఎస్య - }

చ. మాధమథా - ధసధమ - ధధసారీ
మారుఉతా - అలలల - రిగఈఈ

1. మా , , , థా - మాథా - , సా

2. మధసథామ - ధమగరీగ - మగరిస

3. ధసధమ - గరిగమ - ధమగరిగ - సరిస

4. సా , - సాస - రిగసరీ - రిసధమధ

రిగమథాస - రిగపరీ - గరిస - ధస

మాధమథా|| }
మారుఉతా|| }

సధసరీరి - గస |రిమా - ధమగరిస ||

మగరీ - గారీసధ | రీసా - ధమగరిస ||

| ధసధధమా-గమ | గరిస-రిగ-సరిగ||
| గొబిబి ర్గజల | లలల-మఉ-రలల||

| థామా - , గా|రిసా - రీగా - || (మరు)

| ధసా - రిగమధస|సధమగరి - సరిగ|| (మరు)

| రిగమధస - రిగరీ|సధమగరి - సరిగ|| (మరు)

| సా , - సధరిసధ | , సగమా-గరిస ||

| రీసా-ధమధసధ | ,మగరి - సారిగ ||

ఆరోహణము:— స రి గ మ ధ సా.

ఆవరోహణము:— స ధ మ గ రి సా.

ఇది జన్యరాగము. 22-వ మేళమయిన ఖరహరప్రియలో పుట్టిన బౌడవరాగము. గాంధారమును కంపితముగ నిడివిగఁజులకించవలెను. నిషాదమును అనుస్వరములేకయే వల్లికించుట మేలు. ఈ రాగమందు దాటుప్రయోగము ఇంపుగనుండును. కొన్నిముఖ్యప్రయోగము లేవన— రి గా గ రి స మ ధ స ధ సా రి సా గ రి స రి గ రి స మ ధ స ధ మ గా రి స రి గ రి స ధ స మ ధ స సే ధ మా గ రి స రి గా రి స మా గ రి థా మ గ సా ధ మ ధ సా ధ సా ధ మ గ రి స రి గ మ గ రి స మ ధ స ధ సా మొదలగునవి చెపులకింపు.

ఈవర్ణమందు రాగభావముననుసరించిన ప్రయోగములున్నవి. ఇందులోని ఆవర్తస్వరముల పెంబడి మఱి కొన్ని అయిదాటు వరుసలు కల్పించుకొని పాడుడు. ఖండబాలిత్రిశ్రమును తక్కిననడలను అనుసరించికల్పింపుడు.

రి సరి నీ స - రి గమ పమధనిస - పానిమ ప గ | మధనిసే రి సే - ని రి | సే ని - నిధపమ ప
సలలయాల - న అ అ అనిశిశ - రూడప అమ | అలలలసుడ - డ 0 | ధలల - లలలలల

గాగమ - రిసనిస - సా ధప - థా , , - థా , , |
తాలల - రలలల - మారుడ - నీ , , - ఈ , , |

అ. పధసేసేనిధప - మపధని - ధధపమ - ధ పధమ | ధప - గామథాధ ! పధధని సే - ని పమ
కం 000000 - నలలల - అలలల - శ్రీశిశిశి | శిశి - నీ శి వాల | సలలలల - డెలల

గమధనిసా , , - సే నిసా - రి గసా - రి నిసే రి
వ అలలల , , - మ అల , నలల - ముడ డడ

రి సే రి ప సాగా - గమ రి సే - ని సే ని - రి సే రి ని రి | సే ని పమ - గమధ ని | సే రి సా ని పమ
తో ఒ బిబుల - న్ను డడడ - గలల - లలలడడ | డడలల - కి శి డెఎ సలలలలలలల

ని ధపమ - గమరిస - } రిగమథాని - పధమపగా
ముడడడ - రలలల - }

మరిసన్నిపరిస - రిగమ - ధవమ - గవరిసని - పనిస - రిగమమ - ధనిస - పాని - మప
 గమధనిసా , , సనిసరిరి - సరిపానిసా -
 రిసనిసారి - సనిపమ - గమమధనిసరి - గా - , రిసనిపా , రిసరి - నిస - పని
 మప - గమ - రిపనిస (నె) ।

ఎత్తుగడ (వల్లవి.)

చ. , , , , , - సాసా - సనిరిస - పా , ,
 . . . . . - సారా - సుడడడ - డా . .
 మధపని - ధధవమ - ధవమధవమ - గామరిస | రినిస - రిగమధ | నిసరినిసా , రి
 నిగిగిగి - నైఎఎ - సలలలలలల - తాలముడ | డగొబ - నీగి ఇయ | అలలడుడొ . చు

స ని ప మ - గ మ ధ ని - } సా॥
ఉ ఉ న్న అ - ను ఉ ర అ - }

1. నీ , , , సా - , , , ని - రీ సా - నీ సా
పా , , , మా - పా నీ - థా పా - మా పా | గా , , , మా | రీ సా - , , రీ
గా మా - థా నీ - (సారా)
2. థా ని ప ధ ప మ ప - మ గ మ ని థా ని ప - మ గ మ రి
స రి గ మ థా ని సే - ప ధ ప ని ధ ప - గ మ థా ని సే | రీ ని సే ని - ప గ మ | థా ని సే రీ - గ మ రి
సే ని ప మ - గ మ ధ ని - (సారా)
3. సే రీ సే - ని పే ని ప - ని ధ ప ధ ప - ప మ గ - మ రి గ - మ |
ప గ మ రి - స రి స - ని ప ని ప మ - ప ని స - రి గ మ రి స | రి గ మ - ధ ని సే రీ గ | పే రీ సే - సే ని ప మ గ
మ రి స - రి గ మ ధ ని - (సారా)
4. సా , ని - రీ సే ని పా - మ ని ధ ప గా - మ రి స రి ని |

పా , , , నిస - రిగమరిస - రిగమధనిసరి | సనీస - పనిమప | మగమమ - ధధనిని
 సీపానిధనిపధ - మపమగమ - రిగమ - ధనిసరి
 గగమమరి - నిరీసనిప - గగామరిసరిగ | మధని - సరిగమరి | సనిప - రిసనిపమ
 గమరి - గగమధని - (సారా)

13 B. రాగము - శానడ - అదితాళము.

- ప. నిన్నేర్నిరియున్నది మానెలత ఈ వేళ.
 అ. సన్నుతాంగ మా చక్కనిసామి వేణుగోపాలదేవ.
 చ. కన్నడనేయవలదు.

ప. పామాగా ; - గాగమరి ; | స ని స రి స రి - ని స | ధనిధ - ని స రి స రి ||
 నీ ఈన్నే ; - గోబ బరి | యుడుడుడుడు - న్న అ | దిఇఇ - ముఅఅఅఅ ||

పముగా - మరిగరిస - నిసరి - గగవమ - ధధనిధమమ - ధప - మ-గమరి-సనిసరి ||
 నెఎవ - ఎఎలలల - లలల - అలలల - ఇఇఇఇఇ - వెఎ - ఎ-ఎఎ-లలల ||

అ. పధనిధప - మ ప ధ ప-మ-ప-గామరి | గ రిస - మగమ - ధధ | నిని - సరిసా ; ||
 సలలలల - న్ను ఉఉఉ-లలల - అలల | గలల - మలల - చల | అల - కలనీ ; ||
 ధ ని స రీ - స రీగా , - గ మ రి- స ని స రీ | సా , - ని రీ స - నిస | ధపమ - గమరి సరి ||
 స అ లల - అలమీ , - వె ఎ-ణుఉఉఉ | గో , - వలల - లల | అలల - దెఎవలల ||
 పవమగా - గమరి - సరిసనిస - ధనిధ | నిసనిరిస - రిగమ | గమధధ - నినిసా ||
 ధనిస - నిసరిసరిగా-పరిసరిసరి | థా , - నీ ధ - పధ | వవమ - గమరిసరి ||

చ. థా ; ; - పధనిధ ప - మధప - మప | గా , - మరిస - ని స | రిగా - మపమగమ ||
 కా ; ; - నలడలల - జెఎఎ - ఎఎ | యా , - వలల - లల | అల - దుఉఉఉఉ ||

1. థా ; సా ; మా ; గా ; | రీ , సా , రీ | , - గా ; మా ||
2. థానిధపమ - పాధప-మపగా - మరి | సరి - నిసథా - నిస | రిగా - మవమగమ ||

3. పథపమగ - పమగమ-రిరిగ - సరిస - ని | సథ - నిసరిస - ని | సరిగమ - సరిగమ ||
 గమధధని - ధధనిసే - నిసరి గేపరి | సరిస - నిపథపమ | గమరి - నిసరిగమ ||
4. సా, నిరిస - నిపథపమ - గమరి - సని | సా, - నిసథ - నిస | రిగమ - గమధధని ||
 సేరిసనీ - నిసనిథా - నీధపధప | మపమ - గామరిస | నిసగగమా; ||
 ధపమగా, - నీధపమ - గామ - పమ | ధథా - నిధని - పధ | పమ - ధధనినిసా ||
 గాగేమేరిస - నీనిస - ధపమ - గమరి | సా - సేసా - ధపమ | గమరి - నిసరిగమ ||

కానడరాగము.

ఇది 22-వ మేళకర్తయగు ఖరహరప్రియయందు జన్యరాగము. దీనికి సామాన్యముగ

ఆరోహణము:— స రి గ మ ధ ని సా.

అవరోహణము:—స ని సే థా ప మ ప గా మ రి స.

అని ప్రయోగించుటయేతగును. అట్లున్నను కొన్ని సమయములలో శుద్ధధైవతము తేలి

కగ పలుకును. అయినను దీని మూర్ఖనాప్రస్థావము గా మ రి స ని స థా, ప మ ప గా మ థా ని సా, రి మ గా, రి ప గా, అను నిట్టివానిని గమనించిమూచునప్పుడు ఈరాగము ఖరహరప్రియ జన్యమనుటకు సంశయముండదు.

ఈవర్ణమునందు రాగభావము బాగుగ అమరియున్నది. దీనియందలి చిట్టస్వరములు చాలఅందముగ జోడించియున్నవి. సాధారణగాంధారమే ఉపయోగింపవలెను. ధైవతము చతు శ్శృతియే. కాని రాగము పాడునప్పుడు ప్రతిమధ్యమము శుద్ధరిషభముతప్ప తక్కినస్వరము లన్నియును ఉపయోగించువాడుకలదు. ఈవర్ణమును శుద్ధశాస్త్రీయస్వరములతోనే పాడినను బాగుగనుండును.

14. శ్రీరాగము - ఆదితాళము. ప్రకారము దీనిని పాడండి

- ప. సామి నిన్నే గోరియున్నాను, చలమునేయ మేరకాదుర.
- అ. భూమి వెలయు శ్రీగర్భపురినివాస! పశుపతీశ!
- చ. కామగోటి సుందరా! నన్నేలుకోర.

ప పా, పమరి - గరిపనీ - పనిసరి - ని	పా, - నిస	రిగరిస - రిమపని
పా, మి . . . ని..నై - కొబి . . .	రి, - యు.	. . . - న్న అలను
పమా - నిపనిసప - రిగారి - నిసరిగ	రిసాని - ప నిసరి	గరిస - రిమపని (పా)
ప . - ల . . . ము - నెవయ - మెఎ . . . ర - క . . .		దు . . . ర . . . (పా)
అ. నీ , - పనిపమా - రి గరి - సరి	పా - , - మరి	పమనిప - సనిమప
భూ, - మి . . . వె . . . ల.	యా - , - శ్రి	గ.ర్ఫ. - పు. రి.
నిసరిగారి - సరినిసాని - పనిసరి	సనీ - పధసపమ	రిగరిస - రిమపని
ని . . . . వ . . . . న.	ప . - శు. . . ప .	తి . . . శ . . . .
పాపమరి - రిగరిస - సనిప - నిని	పా - సనిప - నిస	రిగరిస - రిమపని
పమనిప - సనిప - గరిపని - పనిసరి	గరిస - నిపామ	రిగరిస - రిమపని (పా)
చ. పా, - పనిపమా - రిగరిసరి	పా ; పా - నిస	రిగరిస - రిమపని
కా, - మిఅకొబ - టిగ్గిగనుం	దా ; రా - న.	నై.లు - కొ.ర (కా)

1. పా :: - కీనీపా - మారీ | గారీ - పాపా | కీమాపానీ || (కా)
2. నీ :: - సీనికమ - రిగరిస - నీ | ; - సన్నికమ - పని | సరి - నిసరిమపని || (కా)
3. మా :: - పనిమప - రిగరి - రిగరి - | పా :: - ని స | రిగ - నిసరిమపని ||
 పనిసరి - గరిగరిగ - రిగరిని - పనిపా - | రీ - నీకమ - రిగ | రిస - నిసరిమపని || (కా)
4. నీకమరిగరిస - నీకమపనిసరి - | నీసరి - గరిరిస | నీ - సరి - మరిగరి ||
 నీసరి - కమరిస - నీసరి - కమనిప | నీసరి - నిసనిప | నీకమ - రిమపని - || (కా)
5. పా :: సరినిస - పనికమ - రిగ | రి - రిగరిపా - నిస | రిగరిస - రిమపని ||
 సీనీ - పధనికమ - రిగారి - సరిపా | సనీక - నినిసరి | సరిమరి - రిమపా ||
 సరిగ - నిసరి - పనిస - మపని - రిమప - స | రిమ - నిసరిమపని - | సరిగరి - రిసని ||
 రిసీస - కనికమ - నిమాప - రిగరిస - | రిసీస - పనిసరి - | నిసరిస - రిమపని || (కా)

శ్రీరాగము.

~ ~ ~ ఇవి కంపితగమకమును చూపు గురుతులు. ఈవర్ణము పాడునప్పుడు గాని వాయించునప్పుడుగాని, బారు ప్రయోగములు వచ్చును. వానిని గమనించిచూడవలెను.

ఇదియు ఖరహారప్రియయందు జన్యమైనరాగము. 22-వ మేళకర్త. ఈరాగముననుండు కీర్తనలలో కావలసిన మూర్ఛనా ప్రస్థారములు అధికముగ కానవచ్చుచున్నవి.

అరోహణము:— స రి మ ప ని సా.

అవరోహణము:—సీ ని ప ధ ని ప మ రి గ రి సే.

అవరోహణమునందలి వక్రప్రయోగము వక్రముగనే పాడవలెను. అప్పుడే రాగకళ శోభించును.

15. రాXము - రీతిగౌర - ఖండజాలి అటతాళము.

౧౦. వనజాక్షి నిన్ను కోరిన వేసుటదీర్చి బోవవయ్యా.

అ. పుననిజ్ఞాని కన్న పక్కని మోవేణుగోపాల, ఈవేళ.

உய்யுதற்கு

$$\sqrt{2} \times 10^8 \text{ m/s}$$

— : —
 ॐ . .
 ॐ .
 ॐ * . . . .

స్వినగరినసనిది - నినునినీసని- సగాకమ | కమప - పమమ - కమ | ప-పమమగరి - ము.

$\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

Xరిస్తి - సX Xమ * వా ధమ - Xమప - పమXరి ।

— : 3 12 : 78 *

గమ్య-గమనిధిధ-నిధిధమా, - గమగరిసా | నిసి - సగరిగమ - పడమప - గమగరి ||

- విజ్ఞ... రి(బో), - ... నా | ... వయస్సు... ||

అ. ర. - పుష్కరితము * గ. నిధి - ధర్మనిధి - మ.

[illegible]

మధురము - గరిగము-ధపామగరి-పమాగరిస - నిసా - నిగరిగము - మనినిధము-గమని ॥
 . . . . . నిఈ . . . . . క . . . . . న్న . . . . . చ . . . . . క్క . . ॥

నీసనిసా , * నిసగగమ - గమగగి - గాగ .

. . . నీ , * మ . . . . . వె . . . . .

రిస - నిసగగిస - నిసనిధము - గమగరిగము | నిధము - నిససా | నిధము-గమధపము ॥
 . . . ట . . . . . గొబి . . . . . పతి . . . . . ల . . . . . ఈ | . . . . . వె . . . . . ॥

గరిసనిసగగము * మాధధమగమా - పమగరి |

థ . . . . . *

గమా-ధధమగమా-మగరి-గాగరిస-నిస | నిస - నిగరిగము - | పధప - మా , ॥
 గరిస - గగమగము - నిధమనీస-నిసగగి

రిగమగా - గగిస - సనిసగగిస - నిససా , - స | నిధమా , - మగరి | స - నీధామగరి ॥

స - నినిసగగాము (వ)

చ. :: - :: * సా , - నిధనీ - నిధమా

:: - :: * అత్ , - ని . . - టి . .

మగమప - పమగరి - గమపమగరి . . గాగరిసని | సగరి - గమగ - గప | పమ-గగచూ, - మ||

కి . . . . . ని . . . . . వే . . . . . ది . . . . . క్క . . . . . నీ, - . . ||

గమపమ - గరిసని *

. . . . . * (అన్ని)

1. చూ , , , గారీ - గారీసా , - సా

నీసా , , నీనీసా , , నీగారీ

సాగారీనీ (అన్ని)

| గా, మా, - థా | థా మా గా రీ ||

2. నిఘనినిసని - సగగమ - సమమగరిస - గాగరి |

రిస - గగమగామ - నినిసనీస - పమాపగరి | గమనిధత్తు - నీ | నిధమ-చూగరిస||

సానిపా - పనిని (అన్ని)

3. ససపమగరి - సమగరి - గగమమపమ- ధపమప|

గపమగరి - పమగరి - సారినిస - గగమసగగ | మ - నిధమ- నినిస-ని | సానిధమచూగ||

రి - నిధమగరిసని (అన్ని)

4. షడధమగ - గమషగరిస - మగరిస - నిగరిస -
 నిసనిమృధ - నిసగరిస - మగరి - షమగ - నిధ - మగమనిస-నిగ | రి-నిరీసనిధమ-ని ||
 ధమప - గరిసరిని (అన్ని)
5. నినిధమగగ - మధధమగరి - గగమమపమ - గమ |
 గగరిస - గరిసరి - నిసనినిధమ - నినిస - నిగరి | గగమ-గషమ-ధప | మగరిని-సగగమ||
 షమాగరిస - నిధామగమ - నిసీసనిస - గగ |
 , మగగిగగమసా - రీసని - నీనిధమగగ | , మగరిససాస | నిధ - మనీధమగ||
 మగాగరి - సరిని (అన్ని)

శిరిశాళరాగము.

ఆరోహణము:—స రి గ మ ని ధ ని సా.

అవరోహణము:—స ని ధ మ గ మ ప మ గ రి స ని ప ని సా.

ఇది వక్రసంపూర్ణరాగము. ఇది ఖరహరప్రియజన్యమనియే తోచుచున్నది. 20-వ మేళకర్తయగు నత్తరైరవిజన్యమని కొన్ని గ్రంథములలో కాన్పట్టుచున్నది. కాని భైరవిలక్షణములో రావలినశుద్ధధైవతము ఈరాగములోలేదు. సామాన్యముగా వక్రసంపూర్ణరాగములకు గ్రహస్వరమూర్ధనలు ఒకశ్రేణి కముగ నేవచ్చును. ని ని స, స గ రి గ మా, నీ ని స ని ని ధ మా గ రి స ని గా రి స, గ మ ని నీ సా గ క గ రి సా మ గ సా రి రి గ రి సా ని ధ మ మా గ రి స ని ప ని నీ సా, మొదలగు ప్రయోగములు చెప్పబడినవి. వక్రసంపూర్ణరాగముల వర్ణము లన్నిటిలోను మూర్ధనాస్వరములే నిండియుండును. కొన్ని సమయములలో 'ప ధ మ గ రి స' అను నిట్టిచోట్ల దైవతము కొంచెము శుద్ధముగ నే పలుకును. , ని , స , రి , గ , మ , ని , ప

[illegible]

16. రాగము - కీరవాణి - అదితాశము.

- ప. చలమేలఁ జేసేపు సామి చాల సమియన్న నాడై.
 ఆ. పలుమూరు నిన్నే కోరినాతో పలుకవడేమి శ్రీ వెంకటేశ.
 చ. మరునితాధ కోర్వగ లేర.

- ప. పామూ - గమగ గ రీ - పని స రి | గరిప నీ- ధ ధ ప | ధనిస - నిసరిగమ ||
 చాలా - మెఎఎలా , - జెఎఎ | సెఎఎ- వుడడ | సలల - మిల్లెల్లెల్ల ||
 పమగరి - గమపధ - పమధప - నిధపా | ధనిసీ - ధపమ | పధపమ - గరిమగ ||
 చలలల - లలలల - సలలల . మ్మిల్లెల్లెల్ల | గుడుడడ-స్సలల | సలలల - పయిల్లెల్ల || (చల)
 ఆ. పమగ - రీగమా - రిగమ - నిసరిగమ | పమగ - రిగమపధ | పమపధ - నినిసా ||
 పలల - లూడమా-రుడడ-నిల్లెన్సెఎఎ | కొఒబ- రిల్లెల్లమల | సలలల - తొఒఒ ||
 సనిసరి - గరిపని - నిసని - ధనిధప | పమపధ - నీధప | మపమ - గరిగమా ||
 పలలుడ-కలలల - సలలల-దెఎఎమి | శ్రీల్లెల్లెల్ల - వెంకల | పెఎఎ - శలలల ||

పమగరిస - నిసరిగమగారిస - పని	పరిగ - రిగమపమ	గరిగమ - పధపా	
పధనిధప - ధనిపా - సేనిసేగేగేరి	గేమేగేరి - సేనిధప	నిధపమ - గరిగమ	
పా - పమగరి - గమగరి - సనిధప	సీ - ధనిసని	సరిగ - రిగమపధ	
మా - రుడడడ - ని ఇ ఇ - బఅఅ	ధా - కొబబిర్వ	గఅఅ - తెఎఎర	
పా - మా, గా, - రీ, సా - నీ	సా - గా - రీ	గామా - పాధ	
2. పమ - ధపామగరి - సనిరిసానిధప	ధనిసీ - సరిగ	రిగమ - రిగమపధ	(మా)
3. పధప - మపమగరి - గమపమాగరిస	నీసరిగ - రిగమ	గరిగమపా	
పధపనీధపా - ధనిసా - నిసేరి	సేరిసా - రిసేరి	ధపమా - గరిగమ	(మా)
4. నీ - సేని - ధపమగరిస - నిధ	నీ - సని	రిస - గరి - గమపధ	
నీధపధని - ధనిసనిసా - రీగేరి	గేమేగేరిసాని - ధ	పమగరి - గమపధ	(మా)

కీరవాణిరాగము.

ఇది 21-వ మేళకర్త. సంపూర్ణగమకంపితరాగము. అన్యస్వరములులేవు

రి గ మ గా రి స ని రి గ మ ప ధ నీ సా, గా రీ స ని ధ ప మ గా రి స అను ప్రయోగములు రాగకళనువివరముగఁ చెలుపఁదగినవి.

17 రాగము - శుద్ధవేళాపలి - ఖండజాలి త్రిపుటతాళము.

- ప. విరిబోణి నీపై చాలమరులై వలచియున్నదిరా యీ వేళ.
అ. గరిమ మీరియున్నదిరా, సరసా, శ్రీకృష్ణ రాజేంద్ర, నాసామీ.
చ. శరదించువదన.

- ప. పారీమా - గరిగరిసా - సన్నిధిపా,
విరిబో - . . . . . ణి - ని . . . . . టై
పమగరి - రిమగరిసరిమప - ని సే రి - మ్మగరిసా - గరిసా, సరిమ
వ . . . . . ల . . . . . చి . . . . . యున్నతి - . . . . . టిరా . . . . . ఇ . . . . . వెఎళ
అ. గారీమా, గరిగరిన్నిధినిసరిమ
గరి మా, మి . . . . . రి . . . . . యు . . . . . న్న
నిసారిగరిమప	నిసరిసానిధని	
చఆ: ల . . మ	రు . . లయి . ఇ	
నిధనిపా, మ	గరిసా, సరిమ	
డిరా . . .	ఇ . . . వెఎళ	
గరిసరిమపమ	మపానిసా;	
డి	. రా . . ;	

నిరిసే సరికిమమగగరిసేనిధ నిపా గరి | పానిధనిపామ ||
 సరస... శ్రీ ష్కృడృష్టలర..జెవంద్రల | ..... ||
 పాధమగరి-సనిధనిపరిమమపాధ | నిపమగరిపా, ||
 మగరిమామ-పధమపాప-నిసేసగరిమా | గరిసారి స ధ ని ||
 చ. థానీ పా ,, పమగరి - సరి మ పా ,, | పనిపా - సేనిధని ||
 శారాడిం ,,దు ..... వదాలనా ,, | ..... ||

1. పా, - మా, - గారీ , సారీ - నీ, | థా, నీ, గా || శారా ||
2. ప ధ ని మా ప - రి మా గ రి స - ని ధ ని పా ని స రి
మ ప ని సే ని స ధ ని | పగమపమగరిమ || శారా ||
3. పమగరి-సరిప-ధనిప-పసేసేరిప గ | రిసేనిధనపసే || శారా ||
4. పాపఃపగరిప-రిపగరిసగరిధని || పా, రిప గరిప || శారా ||

- రీ. పథనిపథమప-గమరిమ - రిగసరి-నిధనిపని | సరిమగరిపరిమ | పమపనిసా ” ||
- పా ని సే రీ - మాపనిసే-రీమపని-సారిమప | నిసేగరిపనిమ-ని | సానీ సే రీ ” ||
- రీ మగరిగ - సే గరిసారి-పనిసేగరి- సే రీ సే | నిధనిపగరిసేని | ధనిపనిధనిపమ || శారా||

రాగము - శుద్ధవేళాపలి.

ఆరోహణము:—స రి మ ప ని ధ నీ సా.

అవరోహణము:—సే ని ధ ని ప మ రి గ రి స.

ఇది 22-వ మేళకర్తయగు ఖరహరప్రియ జన్యమని తెలియనగును. ఇది కాపివంటి రాగమని కొందఱిమతము. కాని కాపియందుండు దేశీయప్రయోగము లిందులాలేవు. దీనిని శుద్ధముగను వక్రముగనే పాడవలసినది. ఇది యపూర్వరాగమయినందుచేత ఈవర్ణమునందు రాగమూర్చ్ఛన సంపూర్ణముగ కానవచ్చును. కైశినిపాదమును చతుశ్చ్రితి తై వతమును సాధారణగాంధారమును రాగకళ స్వరములు.

నిజధనాన - పథపరి - ధరిరి

సరిగనాన - రిమగనా - రిపమగన -

మగరి - పాన - నినిధపాధ - మపగా

రిగప - రీగ - సరిగసారి - నిధపధ

చ. సాసా - ని నిధా - మపధధ - నినిధప -

సారా - స . . . . .

1. సా, - నీ, - థా, - పా, - మాగా

2. సనిధపా - నిధపమగరి - ధపమగరి -

3. నిధపమా, - పధపమాప - మగమప -

4. థా , , నిప - ధనినిధ - మాపధ -

ధపమ - నిధప - సనిధ - మగపాధ - సరి

| ధసధరీర - ధగ

| రిమగమా - పమగ

| మపధనినిధ - పని

| రీసాసేపా, - సే

| మపనిధ - పధమా

| కు . . . . . రా

| రీ, - సా, - రీ

| రిసని - పాధపరి

| మపధ - మాపనిధ -

| పా , , , - మప

| గసానిధపా - మ

| , గరిగ - సరినిధ

| సమగమ - పా , , -

| ధపధ - మగపధసే

| ధపమగ - రిసాని

| ప - గామా - పాధ

| . . . . . రా . . . .

| , - గామా - పాధ

| గ - సరిగమ - పాధ

| మపసేనిధ - సరిగ

| ధ-మాప-మ-గమప

| గరిస - రిగమపధ

5. సా " సేనిధప - మగరిస - రిగ | సా " - " - సేని | ధపధ - మగపాధ ||
 రిగమపా - మగమపథా - గమపధని - | పధనిధ - మపని | ధ - పధపా " - ధ ||
 పమగమా - పమపథాధ - సేనిధ - | పధసే - గపధసే - రి | గమపధ - సానిధ ||
 సేసేనిధ - రిసేనిధ - గేసేనిధ . | పధసేరిగా - గప | ధసేరి - రిగమపధ ||

రాగము - కాంభోజి.

ఆరోహణము:—స రి గ మ ప ధ సా.

అవరోహణము:—సే ని ధ ప మ గ రి స.

ఇది 28-వ మేళకర్తయగు హరికాంభోజి జన్యము. ఇందులో శాకలినిపాద ముపయోగింపకయే రాగమూర్చునలు ఇంపుగ వెలువడునట్లుపాడవచ్చును. సేనిపధసే అనుచోట శాకలినిపాదముపలుకుచున్నదని సామాన్యముగ వాడుకలోనున్నప్పటికిని, ఇక్కడినిపాదము వడ్డములో ఒక శ్రుతితగ్గికలిగిన స్వరమేగాని మఱియేదియుఁగాదు. ఇదిగాక రిమగసా, రిపమగసా, ధసరిమాగమగపధసా, పధనిధమగపధ, పమగాగరిసనిధపధస, అను ప్రయోగములు కొన్ని చోట్ల

తానవచ్చుచున్నవి పాడవ సంపూర్ణ రాగమైనను, ఒకస్వరమువర్జించి, మగసా, సరిమా, అనునట్టి పాడవ ప్రయోగములు చెవులకింపుగనుండును. సామాన్యముగా వర్ణములన్నిటియందును రాగ కళచక్కగ వెలువడును. ప, డ, ని, బ్రష్ట ద్వంద్వములు.

19. రాగము - కాంభోజి - ధ్రుంపతాళము.

- ప. కమలాక్షి నిన్నే కోరి యున్నది, కరుణింప వంచి సమయము సామి.
 అ. విమలాత్మడైన ముమ్మళ్ళిశ్వర సదా భక్తుడైన ముత్తరామలింగచంద్ర భూషణి.
 చ. నీకే తగురా నీరజాక్షణోమ్.

ప. మాగా - సా, ని - పాథా - సా, - - పా, ధపాథా - థా, సరిసా - సా, రిగారీ ।

క మ - లా అ - - ఆ ఆ - ట్టి . . . - నీ ఇ ఈ ఈ . - - న్నే - - - కో, బటట ।

రి - - గమాగా । రీ గ మగారీ - గపరి గ ॥

రి ఇ ఈ ఈ । యుడడడొన్న - అలఅది ॥

పథసారిగారి - రీ, గమామా - గా, మపా - మపథా, ని - పామప ధసథ ప | మధపమ |
కలరడడడ - ణీ, ఇతం ప - మ, ౦ ౦ - చి ఇత, ఇ - సా అమ అలలల | యలలలము |

ప మ - మ గ రి స రి గ ||

ఉ డ - స అ అ అ అమి || కమలాక్షి ||

అ. థాపా - , , పమ - మా పా - ప మ మ గ - మాపా - థాథా - , , నీ | పథసా |
వీచూ - , , లలి - అ త్తూ - డ ఇ ఇ ఇ - నా ము - మ్మక్కి - , , త్యా | ర అల |

థా సా - సా , , . . . ||

సా రా - థా , , ||

రీ , , మగగరి - సా గ రి - రి స నీ - రి స సనిథా, నినిథాపా | మపథసే | ధపమగ, రిసరి ||
క్తూ , , - డ ఇఇఇ - నాముడ - డడత్తూ, రలలలమూ, లిఇతంగ | చ ౦ ౦ ౦ | ద్ర అభుడు-ఉపవీ ||

గాగమగరి - రిరిగరిస - రిరి స ని ధ పథసా , , - ధపసథ | రిసగరి | మగ-పమగరిసరి ||

గాగమగరి - గమపా - ధపమా, మనిధమ - పథసానిధపా-ధరి | సానిధ | నిపమగా, సరిగ ||

{ మాగా }
{ కామా }

ఎత్తుగడ (పల్లవి.)

చ. నీ , , , , తా - , పమప - మగమా - పా , , , , - థా-మా , , , , పా |
నీ , , , , కే - , ఎఎఎ - ఎత గూ - రా , , , , - నీ - రా , , , , జా |
సే నీ ధ - ప మ ప ధ
క్షు ఆ ల - కొ బ ట మ్మ

1. నీ , , , , తా , , , , పా - , , , , గా , , , , గా , , , , మా - , , , , పథా ||
2. థానిపథ - మపనిథానిపథ - గమసిథానిపథ - రిగరిథానిపథ - ధసపసే | థానిపథ - మపథ |
3. నిధనిపథ - మపథ - నిధపమగరిసని. సమగరి. గమపథనిధపమ | పథరిసే | నిధ-పనిధ - మపథ ||
4. పా, ప-ధసేరిసే - నిసేని - ధనిధ-పథప-మధప-మపగమపా-సరి | సమగరి | గమపథ - మగపథ ||
సరిగరి-గమగరి-రిరిసేనిధపథ - రిరిసేనిధప-రిసేనిధ - మని | నిధ-మని | థాప - రిగమపథ ||

{ నీ , , }
{ నీ , , }

ప. పలుమూరు నిన్నే కోరిన నాతో, పలుకవడేమిరా నాసామి.

అ. ఇలలో వెలయు శ్రీ శేషాచలనివాస, శ్రీ వేంకటేశ.

చ. నీసాటి యెవరున్నార నాసామి.

ప. పామా - రీ , - ససరిరి - మమరిరి | సన్నిధిని - స రి మరి | మపమరీ - సరిమ ||
పాలూ - మా, - రు... - ని . | స్నేహ... - కొబ . . | రి ననల - తొబ. ||

పమరిస - రిమపధ - రిమప - థానిసేని | ధని - పమరీ, - స | నిధనీ, - సరిమ ||
పలలుడ - క... - వ - . . . దెవ | మి . . . ర . శ . న | సలమి - ఇళ . ||

అ. పపమమప - రి మప - ని సరిమ - రిపమరి | మ పధ - రి మపధని | స రిమపధాని సే ||
ఇ...ల - లొబ . - దె... - ల... | యు . . . శ్రీ ఇ . . | శై . . . పాలల ||

రి రిసే - నిసరిమ - రిమరిసా - నిధని | సే రిమరిసే - నిధ | నిపామ - రిసరిమ ||
చల...ని... - వ... - స... | శ్రీ ఇళవే - కల | అటే . - శ... ||

కమరిసా - రినిసరిమా - రిమరిస
నిధనిసామ - పధనిసారి - మఠిసని

చ నీ,, సేనిధని - పమరిసనిధ
నీ,, స... స... టిఎవ

1. నీ,, పా,, మారీసా - నీ

2. నిధనిసామ - పమరిసా - రిసనిధని

3. నిధనిప - మరిసమ - రిమరిస - నినిధప
మపధని - సరిమప - ధనిసారి - మఠిసని

4. సా,, నిధనిసేనిధ నిపమరి

సేనిధని-పమపమ - రిసనిధ - నిసరిమ

రిమపథాని - పమ

సరిమ - నిసారి - ధని

ని సరిమా - మరిమ

రు.నా - రు..

థానీసా,,

సనిసరిమారి

ధనిస - మరిస - పమ

ధనిపమ - రిసరిమ

మా,, పమ

రిసరి - మమపధ

రిసరి - మూపథా||

సేనిధని-పమరిమ ||

పమా - సరిమపధ||

స... సఅమి||

రిమాపాధ - ని ||

పమ-రిసరిమపధ- ||

రిస - నిపమరిసరి ||

మరిమరి-సేనిధ - ||

రిసా - రిమపధని ||

నిసరిమ - పధనిస ||

సరిమరీరి - - రిమడమామ - సరిమడ

| ధనిసిరిమడ

| నిసరిమ - పడనిసే ||

సరిమా - రిసనిధ - నిసే - రీనిధని

| పమామ - రిసరి

| మరిమరిసేనిధ -||

రాగము - డేవమనోహరి.

ఆరోహణము:—సరిమపడనిసే.

అవరోహణము:—సేనిధనిపమరిస.

ఇది ఖరహరప్రియ జన్యము. వక్రరాగము, గాంధారవర్జితము. దీని మూర్ఛనాస్వరములు గమకముతోనుండును. రీమరీమరీస, దీనిని అనుస్వరములేకయే వాయించవలెను. ఇది మఱచినయెడల రాగకళ చెడిపోవును.

21. రాగము - కేదారగౌళ - ఝంపతాళము.

- ప. విరిబోడి నీపై చాల మమత జెంది యున్నదిర.
 ల. సరసుడ ధర్మపురిని పెలయు శ్రీ చెన్నకేశవ.
 చ. సరసాక్షి నిన్ను రమ్మనెర.

ప. పామూ - మ గరిమ - పా , , - పా , , - పమవని - ధవమగరిమగ రి | సన్నిధిప

వీ రీ - బొబ్బిలి - డీ , , - ఈ , , - నిల్లి ఇల్లి - ఇల్లి ఇల్లి ఇల్లి ప ఇ ఇ | ఇల్లి ఇల్లి

ప్రస్థానరి - మగరిమ

చలలల - ల లలల

ప మ.మగరిస - గరిసన్నిధిప - ప్రస్థానరి - రిమగరి - రి మప నిధి - మగ

మలమలలల - రలలలలల - జెఎఎం - డిల్లి ఇల్లి - యుడడుడడు - డడు

రి సగ రి | సన్నిధిప - ప్రస్థానరి

డుడున్నల | డిల్లి ఇల్లి - రలలల

అ. పథనిధపమ - మపమగ - రిమ పా - మగరిస - నిస రిమప - ధనిధపమ
 సలరలలల - సు ఉఉఉ - ఉఉ డా - అలలల - ధలలలర్ - అలలలల

రిమప ని | స రిసని - సా , ,
 పుఉఉఉ | ఉఉరిధ - నీ , ,

నిసేరే - మగరిగరిసే - ని రిసనిధ - రిసా , - ని ధ - సా , మ
 పెఎఎ - లలలలలల - యుఉఉఉఉఉ - శ్రిధచే - స అల - కే , శ
 గరి సా | , నిధ ప - నిసరిమ
 అలవా | , అలల - అలలల

పా , ధపమగరి - మా , మపమగరిసా , - గరిసనిధపా , ప | మపనిస | రీ , - రినిసరిమ
 పా , నిధపనిసే , పగరిసేసా , - సేనిధపధపా , మ | గరిగరి | సా , - పనిసరిమ

సామా—
 వీ రి —

అనుగ్రహ (హృదయ)

ధ. సా. సా. - నిధపథ - సా. , - మపనిధ - సమ గ రి - మగరి - గ రిస - నిస
 సా. రో - సలలల - త్తి , - ని ఇఇ - ఇనుడడ్ - ర లిం - మలల - లల
 గరి సా
 | నిధపమ - రిమప ని
 లల సా
 | ఎఎఎ - ర లలల

1. సా, నీ, థా - పామా - నీ, - థా, - పా - మాగా - కీసా, , రీ
 , , మా, - పా - ని
2. సానిధపమ - పనిధపమగరీ - పమగరిపా-నిసరిమగరిమప | ధనిధః | సనిధః-రిమపని ||
3. పాధపమగరిమపా - మగరిస - రిమపా-పరిమగరిమపా-నిస | రిసరిమ | పాఞ్ని-సరిమప ||
 రిమపనిధప - మపసనిధప-పసనిధప-గరిసనిధః-పమపని | ధపనిధ | ప-నిధః-రిమపని ||
4. సారీసనిధ-పనిసా-నిధపమ-పనిసా-నిధః-మగరిసా-నిస | సా-నిధ | ప్పనిసా - రిమపని ||

నిత్యమగరిసా - నిత్యనివనిసా నిధవనిసా - నిధవమపా | మగరిస | సా - నిత్యమపని ||

సాసా || }
సారా || }

రాగము - కేదారశాళ.

ఆరోహణము:—సరిమపనిసా.

అవరోహణము:—సనిధవమగరిసా.

ఇది 28.వ మేళకర్తజన్యము.

దీనిలో సాధారణముగా హరికాంభోజస్వరములే పలుకును. నిషాద రిషభ గాంధారములు దీర్ఘముగ పలుకు ప్రయోగములు ఇంపుగనుండును. గమక కంపితరాగము. గమపనీధప, రిగారి రిమగరిసనిధప, పనిసరీ, మపనిసానిపమగరీ, మొదలగువరుసలు మనోహరములు. రి, గ, మ, స, స

చోప సుకర ములు .

22. రాగము - నాటకురంజి - అటతాళము.

- ప. సామిని వేగమె రమ్మనవే, సారసాక్షిరొ యీవేళ.
 అ. శ్రీమంతుడైన శ్రీ గోటసాని భూపాలుని చెన్ను తలచి మరులైతిని.
 చ. దయజేసి సన్నెలుగొమ్మనవె నాపై.

ప. , , , , , - మాగా - సా , ని - ధానీ ।

, , , , , - సా అ - మీ, ఇ - ఈళు ।

సనిసా-సా , , - ని సరిగ - మ మ గ మ రి గ రిస । నిసగరి-సనిరిస । ని-సని ధ-ని స ధని॥
 నిఇ-ఈ-ళు, , - పెఎఎ - గ అ అ అ మె ఎ ఎ । ర అ అ అ-అ అ అ అ అ-అ-అ అ-మ అ అ అ॥

ప ధ ప - ధ ని స రి గ - మ మ గ గ స - గ స - మ గ స ని ధ ।

స అ అ - పెఎఎఎ - స అ అ అ అ అ - అ అ - ర అ అ అ అ ।

ని స రి గ మ - స మ గ - మ ని ధ - ని స ని-ధ ని - ప ధ ని స । ని ధ నీ , ని ధ మ
 స అ అ అ అ - అ అ అ - ట్టి ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ-ఇ ఇ - రొ-బిబి బి బి ట , ఇ ఇ ఇ ।

మా , గమగ స రి ||
 వే , ఎ ఎ శ అ ||

అ. నిసే ని - ధనిసే రి గ - సాసేని నిసేనిధ - మ గమ ని ।
 అలల - అలలలల - శ్రీ ఇఇమంంం - తు ఉ ఉ ఉ ఉ ।
 ని ధమ- ధ మ మ గ స-సూ గమ రిస ని-ధ నిసరి గ|సా, రి గ మ నీ । ధాని-పధనిసేని ।
 డ ఇ ఇ- స అ అ అ అ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ -కొబిటల|సా, మి ఇ ఇ భూ |డోఉ-పలలలల|
 ధ ధ ని ని - సా , - సే ని ధ ని - సేరిగసా - రి గ మ ।
 లు ఉఉఉ - నీ , - చె ఎ ఎ ఎ - ఎఎఎవ - న్ను ఉఉ ఉ ।
 మ గ-సేరి రిసేనిధ-నిసే రి-నిసే ధ ని-పధ ని ధ మ । గమ ని నిధ ని-ప ధ । నిసాని-ధమ గమ||
 ఉఉ ఉఉఉఉఉఉ-లలలల-అలలల - చి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । మల రుఉఉఉఉ-ల ఇ । ఇ-ఈఇ-ఇ ఇ తి ఇ||
 మ గస - స నిసరిగ * మాగసరిస - ని రిసాని ధ ।
 ఇ ఇ ఇ - ని ఇఇఇఇ * స మ్మికకల - చెలి నీ పని ।
 నిసనీధని - సానిధాని - సానిధనిసరి గ । సమాగమ - రి గ స । నిథా - ధమగమా ||
 నినుసమ్మితి- సమశోమ - నిమ్మశేముగచని । మలర ము - చెలుసు । క ర - మ్మిపుడుపా ||

గ. స. ని. స. రి. గ. మా. - మ. మ. గ. నా. స. - ని. నిధ. మ. గ. స. |
మ. స. స. మ. య. మ. ర. మా. - త. న. య. డే. య. - వి. రి. త. ర. మ. లు. |

రిగమగామ-ని ద ని పా థ-నిసేరికేష్వరేని | సే రి ని సాని.ధని | సా , - సేనిధను
ఖరముగ క్ష-రియుచునాయు-రముననలిరయ | ముగసునాటి-చన | గా - మికులలో

$$\left. \begin{array}{c} \overline{\overline{a}} \\ \overline{\overline{b}} \end{array} \right\} \begin{array}{c} \overline{\overline{a}} \\ \overline{\overline{b}} \end{array} \left. \begin{array}{c} \overline{\overline{a}} \\ \overline{\overline{b}} \end{array} \right\} \begin{array}{c} \overline{\overline{a}} \\ \overline{\overline{b}} \end{array}$$

అనుబంధం (జి)

[illegible]

నినిధధమా, మగ మని నిధమ - గ మ గ సన్ని స రిసమ-గ మ ని ధ । నిపధసా, సి ॥
సలలలలల, న్నై ఎఎఎఎఎ - లు ఊడడడడడ! గొబ్బిమ్మ-లలలలల | అకౌఎఎధ , న ॥

నిధమగ స - రిగమ
అలలల ప - ఇ ఇ ఇ }
అలలల ప - ఇ ఇ ఇ }

1. మా , , , మా - గాసా - , , , ని - థాని ।
మూ , , , నా - నాడే - , , , ని - చాను ।
సా , , , సా - నిథా - నిసా - , , , థా । నిసా - రీసా , , , థా - మాగా =
దెం , , , చీ - నానూ - రామిం - , , , చూటాకీ - దీమం , , , చీ - సామా =
సారీ - గానూ - , , , థానిథా
యామీ - పూడూ - , , , దాయకే

2. నినిధధమగ - సమగసానిధనిసరిసా , , ,
చలువగుణము - వదలియెల్లగలువలరే , , ,
నిధనిసాని - సరిసమాగ - మనిధనిపధనిసే । నిరీసేనిధనిసే । నిధనిపధని
డలరువిల్లు - డుతనయల్లుడను నెవమువలన । విభాకరునివలె । వేడిమి-గుణము॥
ధమాగ - సరిగమ - , , , థానిథా
నుచేగొ - నెనిపుడు - , , , దాయకే

3. సేనిధమగస - ని ధమగస - ధమగస - మ గసని ధ !
 ఖరమతియగు - మరునియడ - నెరిగియ - లరుసరణి !
 నిరు - సమగ - మనిధని - స నిధని - ప ధ నిసరి గ - ప - గ - మరి గ - స - ని రి - స ని ధ - నిస నిధమ ||
 నెనసి - చిరుక - రువలివి - రహాలిడు - ములుపడదన | సరఃడియగు - నన | లువలె - బిరబిరవి ||
 నిధ మ గ స - రిగ మ - } , ధానిధా
 సరతొడగె - నిపుడు - } , దాయతే

4. స మ్మ గ సని స రి సా - , , సా రి స ని ధ ని స |
 చొక్కపు పరువము బల్ - , , చక్కదనముమరి |
 వీ , ధనిపధని - సరి గసాస - రిగమగామ | రిగమ రి - స నిధని సరిసమమా , , ||
 యొ, క్కునగుచను - ర తనుపిక్క - టిలిన మక్క - | టిగమన - సుగలవి | భునియొడబా , , ||
 మ గ మ రిగస - ని ని ధ మ గస - మ గ మ ధ ని స - రి గ |
 ని యొటల పన - మ నిలుపుదును - ని ము సము నొక - యుగ !

23. రాగము - నారాయణగౌళ - ఖండ - అటతాళము.

- ప. మకువ నిన్నే గోరి చాలా మరులుగొన్నదిరా.
 అ. సాగసులాడ్చిపై చాలా దయజూడరా శ్రీ వేణుగోపాల.
 చ. చిన్ననాడాడిగా నీతో.

ప. సా , సస్సరి * మాగా - రిగరిగ - సా ,
 . , . . . * మానూ - వ . . . . . ,
 నిఘ్నగరిగసరి - నిఘ్నరిసని - నిఘ్ననిఘ్న
 ని . . . . . న్నై . . . . .
 రిగరిసరి . నిఘ్నరి * మగరిగరిస - రిమమవ - రి
 . . . . . ల * మ . . . . . రు . . . . .
 మవనీనిఘ్నవధ - మవధవమా - మగరిగసా
 . . . . . లు . . . . . గొ . . . . . న్న . . . . .
 . . . . . ది . . . . .
 . . . . . చ . . . . .

అ. సా - నిధవనిసేరి * సానిధని - నిధవధ - వ.వప

రా - . . . . . * సో . . . గ - సు . . . . . ల .

మగ . . రిగరిస - నిసరిమా - మగరి - సేనిధవ

. . . . . డి . . . - ప ఇ . . . . .

వనిధని - సా , * నిధమనినిస - నిసేరిని - సేరి

. . . . . యూ , * జా . . . . . డ . . . . .

ప మూగరిస - నిగరిగ - సేరిని - సేనిధనిధవ .

. రా . . . . . శ్రీ . . . . . వె . . . . .

సనిధపా - నిసరి * మగరిగరిస - నిగరిసరి

. . . . . లా . . . . . *

నిసనినిధవ - నిసరిమమగ - రిమపని - నిధవధ

మమగరి - నినిధవ-మపానినిస - నిసేరిమ

|

|

| సేనిధపాధ-వమ | గరిగ - సరిమప||

| . . . చా . . ల . | . . . - డ . . . ||

|

|

| మగరి - మసేసానిధవ - పామగరి||

| టు . . - గొ . . . | . . . - పా . . . . ||

|

| మపమగరిగరిస. రిమమపా, - ప||

|

, గరిగ - గరిపరి - సరినిధి - పదిమగరిస | రిమపని - ధనిసా , - నిధనిసా, మ॥

గరిసా, - నిసరి (మ)

చ ; - ; * నిధనీ - నిధనిధ పా , -

; - ; * చి . . - స్న . . . . , -

మపమని - ధనిపది - మపదిపమా - మగరిగసా

స . . . . . డా - . . . . కీ

మగరిగ - సరిమప *

. . . . . * (చి)

1. మా ,,, గారిసానీ - ధాసాపూ

పా ,,, నిధానిసారి - మాగారి

సారి - మాసా (చి)

| గారిసాసా | మాగా - రీగా॥

2 నిశరిషమా - మగరిగరిస - నినిగరిసరి - నీ |
 నిధప - నిధనిసరి - మగరి - పమగరి - నిధనిపధ | మపనిసేరి - సనీ | నిధప-పమామగరి ||
 రి - గరిసరిమప (చి)

3. పధమప - మగరి - గరిస - మగరిగ - సరి - నిసనిని |
 ధప - నిసరిపమగ - రిమపనిధప - పనిధనిస - ని | గేరిసేరి - నిసనిని | ధప-మపమమగరి ||
 గరిసని - సరిమప (చి)

4. మగరిగరిస - నినిసా, - నిసనిధనిధప - మమ |
 పా, - నిధనిసరి - నిసారిమగ - రిమూపనిధ | పమాగ - రిగసరి | నిసరిమమూ,, - ||
 గరిపపాప - నీనిధప - నీధనిస - నిసేరిమ |
 ,గేరిస.గేరిసేరి-నిసనినిధప - మపమమగరి | గరిస.గేరిసేరి - నిధప-పామగరి ||
 సనీస - రిమమప (చి)

నారాయణగౌళ రాగము.

"శ్రోహాణము:—సరిమపధనిస.

అవరోహాణము:—సనిధనిపమరిస.

ఇది 2౨-వ మేళము హరికాంభోజిలోజన్యము. దీనికిని కేదారగౌళకునుండు భేదము అనుభవముమీద తెలిసికొనుటయేగాక, దీనియందలి పనిధనిసా అను ప్రయోగమును గమనించి చూడవలెను. శుద్ధస్వరములతో సంచారముచేయుటయే ఈరాగకళను వాగుగ శోభింపఁ జేయును.

అవరోహాణములో గాంధారము వక్రము. దీనిని గమనింప వలెను.

ఈవర్ణములో కొన్ని జీవస్వరములున్నవి; వానిని గమనింపవలెను. దీనినినేర్చు విద్యార్థులు రాగమునేర్చు సమయముననే మఱికొన్ని విశేషములు స్ఫురింపఁగలవు.

24. రాగము - యదుకులకాంభోజి - ఆటతాళము.

- ప. పదరేడి మేక కాదుర, భామామణిపై నేర మేమిర?
 అ. సదయుడైన శ్రీవెంకటేశ్వర, సామాన్యుల పూటలెల్ల విని.
 చ. పణతి నిన్నే నమ్మి యున్నదిరా.

ప. , , , , , , , , , పథాసా , ని - సరి రిస ।
 . , పదారే , ఎ - ఎఎఎ ।

~~~~~
 రీ , , - రీ , , - స రిమమ . గ రి-రి మ గ గ రిస । సస రి-సారి. స రి । మ మ గ సా - రి ప మ ।
 దీ , , - ఈ , , - మె ఎఎఎఎ - ర అలలలలల । క అల-లలల-లల । అ అ అ అ - అలదు ।
 గ - రి మ గ గ రిరిస - స రి మ మ గ - మ ప మ - గ మ సా ।
 ఉ - ర అలలల అలల - భ అలలలల - అ అలల - అ అ అ ।

మ ప మ - ధ ధ ప - మపమ మ గ రి-రి మ గ రీ గ రిస । సపా-ధసనిసా । రి మ గ స రీ , ధ ॥
 మ అల - మ అల - ణే ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ప ఇ ఇ । నెవ - ఎఎరా । అలలల మే , మి ॥

అ. ధప ము గ గ రిస - , థాథా పా , - మ ధ ప ।

ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ర అ అ - , నాదాయూ , - డ ఇ ఇ ।

ధసేసేనిధ నిధ ప - ధధ మపామ - పధపమగ । మ ప మ గ రి-గ రిస । రిమ గ-మపమ -పధ॥

ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ స అ అ - శ్రీ ఇ ఇ ఈ ఇ - వెఎఎఎం । క అ అ అ - టెఎె శ్చ అ అ - అ అ అ - ర అ॥

ప - మ ప ధసా , - ప ధసేసా నిసే రి గ సా రి ।

అ - అ అ అ అ , - స అ అ అ అ అ మ అ అ అ ।

రిమే గ రి-గ రిసే - రి రిసేసాసేసే ని ధ ధ ప మ । ప ధసే నీ ధ- ప నిధపామ-ధప మ ప ॥

అ అ అ అ - న్యుడడ- ల అ అ అ అ - మ అ అ అ అ అ । ట అ అ అ అ - టెఎె ఏ ఏ-ల్ల అ అ అ ॥

ప మ గ - రిమ గ రిస -

వి ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - } పాధధాస - పాధసాని

సరిగస - రిరి - రిమగా - రిగ రిరీగ రిస- । ససరిసారి - మమ । పమాగ - రిమగరి ॥

సరిమరు-పా , - ధధపమగ-రిమగసరిమ ।

పధసేపాధసని - సరిగరిగ - మరిగపా , ధపా - ధపమపధ । రిసానిధప-ధప ।
మాగరి - గరిస ॥ (పదరే)

ఎత్తుగడ (పల్లవి.)

చ. , , , , , - పాపా - పమగా - రిమ గస ।

, , , , , - పాణా - తిథి ఈ - ఇ థి థి

రిప మపా , - మ పధపాధ - మ పధసధప । మధ పపామ - గమ । ప-ప మ గ-రి మ గ రి॥
నీతిథి ఈ , - న్నొఎవప - నలలలలలల । మ్మిథి ఇఈ ఇ -యుడ! ఊ- ఊడ-డ-న్నలలల॥

రి గ రిసా - రి మ మ - } పణలి॥
దితిథి ఈ - రలల - }

1. పా , - , , పా-మాగా- , మా-పామా ।

గారీ - , , రీ-మాగా-రీసా - , , పా । ధాపా - , , రి । మాగా - , , రి ॥

గాపా - రీమా - (పణలి)

2. పానిధప - మపధపా , - ధమధప - పామగరి ।
 రిమగరీ - గరిస - రిమగమా - పధపమపధసే । రిసే - సేనిధ - నిథా ! ధపమ - పధసేపా॥
 మగరీ , - సరిమ (పణలి)
3. పధపపమగ - మపమమగరి - రిమగరిగసరిస ।
 రిమగమపమ - పధప - ధసేనినిధప - ధపమపధ । సరిమమగరీ - సేరి । గగరీసేనిధరీసే ॥
 నిధపమగస - రిమ । (పణలి)
4. సరిపమాగ - రిమగా , రి - సరిగసరిసా , ।
 సపా - ధసనిసారి - మగసరీ-రిగమాగస । రిమపధపా - మగ । రిసరిమపా , , ॥
 మపధసా-నిసేరిమాగరీ గరీసే - ధరీసే
 నిధ - పనిధధపమ - పధసేరిరి - మపధసాసే । నిధప - మపధపా । మగరి-సరిగసా ॥
 సేనినిధ , - ధపమ । (పణలి)

రాగము - యదుకుల కాంభోజి.

౨

ఇదియు 28-వ మేళమయిన హరి కాంభోజిజన్యము. సరిమపధనా—సేనిధవమగరిగరిస
అనునవి క్రమమైన ఆరోహణములు. దీనియందలి రిషభ గాంధారములు కంపికగమకముతో
పలుకునట్టివి. అనుభవముచేత వానిలక్షణములు తెలియనగును. రిషభనిపాదములను దీర్ఘముగ
పాడవలెను. మధ్యమమును మంచిగమకస్వరముగనే పాడవలెను. 'గామగామరీగ' అనునిట్టికంపిత
ములు దీనియందు మెండు.

25. రాగము - శహానా - అటరాళము.

- ప. ఎవరేమి బోధన జేసినారో యేమో నేనెట్లు తెల్పుదు నమ్మ.
అ. జవరాలిరో, శ్రీ శేషాచలేందుడైన శ్రీ వెంకటేశవరుని.
చ పలుమూరు నే పిలిచినా రాజేమి నేతునే.

ప , , , - , , , - రీ రీ - గ మపా - ప మ గ మ
 , , , - , , , - ఏవా - రె ఎ ఏ - ఎ ఎ ఎ ఎ

Presented By:-
V. GAYATHRI RAMARAO.

రీ గ రిసా , :- ని సనిగరి స రి స - ని స నిధ - ధనిధధపమ - ధా | ధ - ధ నిస రి-నిసా ||
 మొత్తము , - బొబిబిబిబిబిబి - ధలలల | సలలలలలల - జే | ఎ - నిధిధి - ఇనా ||

స - మగమ- రి సనిస - రిగమపావ - రీ , గమప |
 అ - గొబిబి - బిబిబిబి - ఎఎఎఎ - మో , బిబిబి |
 రిగమపధమా , - ధపమగమ - రిగారి - స రి స | నిసధపమధా-ధ | నిసరీ - , గమప||
 నెఎఎఎనెవ , - ట్టులలలల - దెవ - ల్పఉడ | ఉడుడుడనం - 0 | 000 - , మలల||

అ. ధపమమగగరిస - థానిధపా - , - , - పమపధ |
 అలలలలలలలల - బా వలరా - , , - విధిధి |

నిధపమ - గమరీ - గమప - రిపమగమ-రిగరిస | నిసరిసారి - గమ | పమా -ధపమగమ||
 ఇధిధి - గొబిబి - బిబిబి - విధిధి ఇధి - సలలలల | పొఎఎఎ - శ్రీ | ఇ - ఇ - ఇధి ఇ ఇధి ||

రిసామ - ధనిసా - నిస రిరీరి - రిగమగోమ |
 శైవ - అలల - చలలలల - ఎఎఎఎ - ఎఎఎఎ |

రీగరిస - నిసనిగరిస - నిసధనిధప - మధని
 దుడుడుడు-పయిఇఇఇ-నలలలల-శ్రిఇఇఇ | సేరినిసాస - పా | రీ, గమప - నిధ ||
 ధపమ - మగగరిస - } రిగమపామగప - రీగరి
 నిఇఇ - కిఇఇఇఇ -
 పాస - ధనిసరిసనీ, నిస - ధనిధపామ | ధాధ - నీస - ధని | పారి - నిసరిగప||
 మగమ - రిగపా , ధపమగామ - రిపమపా - మ|
 థానిసరిగామ - రీగరిస - నిసధనిధప | రిగమపామ - రీ | రీ - రీ - రీనిధప||
 మగమ - రిగారిస - (ఎవ)

ఎత్తుగడ (పల్లవి)

చ. , , , , , , , - పాపా - నిధధపమ , , ,
 , , , , , , , - పాలూ - మలలలల , , ,
 గాగప - రీగమపా - రిగమపమగమ - రిగరి | పా, నిసరిగా | మరిగమపా-పధ ||
 రూడుడు- నేఎఎఎ - పిఇలలలచిఇఇ - నలల | రా, లలలడే | ఎమి ఇఈఇఇ ||

మపమగమ - రిగమ } పలు ||
 నెతుఉడి - నెఎ

1. పా, మా, గా, మా - రీ, - గా రీ ।
 సా, - , థా - నీ సా - రీ సా - నీ, , , సా - థా పా । పూ థా - , , నీ ॥
 సారీ - గా మా - (పలు)
2. పాధమపమ - గామరీగరిస - రిగమపాప ।
 నిసరిగామ - రిగరిసీపధప - థాధనిసే । సీసా - రిగమపమ । ధనిసరి - సానీ ॥
 ధపమ - గమరిగమ - (పలు)
3. నిధధపమ - గపమ - గమరిగమ - పమగ - మరిగరి ।
 స - నిరిని - సధనిధరి - సరిని - సరిగమప - రిపమ । ధనిసే - రిగమరిగే । రీ - సీరినిసేధ - పధ॥
 మ - పమ - గమరిగమ - (పలు)

రీ , గామ - రిగమపాధ - మపపగపరిగరి | సా , రినిసద్ధ | నిధ్ధమ - ధ్ధనిసరి||
 సరినిసాస - రిగమపాప - మథా - నిసద్ధనిధ |
 పామ - థానిస - రిగమగంప - రిగంసా | నిధపమా - ధని | సరిసాసా - ని ||
 ధపమ - గమరిగమ - (పలు)

26. రాగము - శహనా - అదితాశము.

ప. కరుణింప నిది మంచి తరుణము సామి.

అ. పరుల వేడలేను, నాపాలి శ్రీ వేణుగోపాలదేవ !

చ. కృపజ్ఞాడు మీవేళ.

ఋ. పామా - గాగా - రిగరిసా ; | నిసరిగరిస - నిస | ధ్ధమ - ధ్ధనిసరి ||
 తారూ - ణీ ఈ - ఈల్లంపా ; | ఇల్లల్లదిల్ల - ఇల్ల | మలిం - చిల్లల్లల్ల ||
 పమగమ - రిగరి సా రి గమ- పమధధ | నిని సే పా , - - రిగ| ముపధప ప - మగరి||
 తలలలి - అలలలరూడడడ - డడకాల | అలలలమూ , - - సల| అ - అలలలి - మిల్లల్ల||

- అ. ధనిధధప - పధపపమ - ధపమ - గమరి
పలలరుడ - లలలలల - వెఎ - డలల
ధనిరీరి - నిసరి - సామ - రి గరిస
పలలలీల - శ్రీల - వే ఎ - లుడడ
పా, - పమగమా, - రిగమ - పమగమ -
పాధనిస - నిసరి - గమరి - గరిస
చ. ధాధా; - నీ; - నిసథా - నిధ
కృపా; - జా; - డడడ - డడ
1. పా; - మా; - ధాపామా
2. ధాపమ - గమరి - గమప - నిసరిగమ
గమప - నిసరి - గమ	పమ - ధనినిసా	
తెఎ - నుడడ-డడ	డడ - డడడడనా	
రి నిసథా - నిధ	ప-ధపపమ - గమరి	
గొడపల - లల	అ-డెఎఎ- పలల	
రీ, - గరిసనిస	రిగమప - ధనిసా	
సరినిసాస - పధ	మ పా - నిసరిగమ	
పా; - ధప	మ గమ-రిగమపమ	
మీ; - లల	ఇవెఎ - శలలలల	
గా - మా - రీ;	గామా - పామా	
పామగామ - రీ	గరిస -రిగమపమ	

3. పథకుపగమ - రిగమ - పమగమ - రిగరి | సరినిసధ - నిసరి | గమ - సరిగమపథ ||
 పమధనిస - రిసరి - నిసరిగమ - రిగరి | సరినిరి - సధ - నిస | ధనిధ - పథపమ ||
4. నీసరిస - నిరిస - నిసని - ధానిధప | పా , - రీ , - గమ | పమగమ - రిగరిస ||
 రిగమపాప - మపమధాధ - పథనిధ | పథమ - పగమ - రిగరిస | రిగమపా ||
 పమగమరి - ధపమగమ - రిగమప | నిసారి - గమపమ | ధధనిస - రీరి ||
 గమరిగరిస - నిరిసనిసధపమ - ధని | ససా - పపా - రిరి | , నిసరి - గమపమ || (కృ)

రాగము - శహనా.

ఆరోహణము:—సరిగమపమపథనిసా.

అవరోహణము:—సీనిధపమరిగరిస.

ఇదియు 28-వ మేళముగల హరికాంభోజిజన్యమే. ఈ రాగమందు శ్రుతిభేదవిషయములు మొదలగు కారణములచేత దీనియందు సాధారణగాంధారమువలెనే రిగరిస, రిగమపాగమగరిగరి, నీనిధపమధా, అనుపదసలలో, మొదటిదానియందు గాంధారము సాధారణగాంధారణము లిరిగిమప, నిదపమపదనిసా నిరళిగరిసా నిర్వచనము లిరిగిమపదనిసా:

వలెను, రెండవదానియందును “గమగమగాగ” అను వోటను గమకముగ గాంధారము శ్రుతి
 కొంచెము తగ్గుగనుపలకును. ఇదివక్ర సంపూర్ణ రాగము. పంచమగాంధారములు వక్రములు.
 ఆరోహణము:—సరిగమపధనిసా. అవరోహణము:—సనిధపమగమగాగరిస. స్వరములను గమకము
 గను, జంటవరుసలుగను వాయించవలెను. లి, ష, ని బ్రోచి స్వరములు.

రీగామాపామాగాగమ మొదలగుప్రయోగములు తాగుగపనికివచ్చునవి. పరీ అను
జారువరస దీనియందుముఖ్యము.

27. రాక్షసుడు - ఆరభి - అద్వితాళము.

ప. పరసిజముఖిలో నీకు పరియెవ్వరే.

అ. పరమాత్మడైన శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యుడే నీవై
మరులుకొని చాలా పరవశుడై యుండగ.

ಪ್ರಾಚೀನ
ಕಾವ್ಯ

ప రీ మ గ రీ - స రి సా , ని - థా థా | పా - మవధసరి | థా సరి - మగరి ||
 సా ర అ నీ - - - - - టా , - - - - - మూ . | ఖీ - రొ . . . . . | నీ . . . . - కు . . ||
 ధవామగరి - సరీసనిధ - ససరిరి - | మగరిరి - ససధరి | రీ , - - సా , , ||
 సరీ . . . . - యె . . . . . | . . . . - . . . . వ్య | రే , , - , , , ||
 అ. ధధపా - మపచుగరిరి - మ గరిరి స స - | ధ స ధరీరి - సా | రిరిమగరి - మమవ - ||
 ప . రా - మ . . . . . - త్త . . . . . | డయి . . . - శ్రీ | . . . . - సు . . - ||
 రిపమగరిరి - ధధపపా - సే నిధధప - | మవమగరిరి - మవ | ధస - ధససా , , - ||
 బ్ర . . . . - ప్త . . . . - ణ్య . . . . | డె . . . . - ని . | . . . . - వై , , - ||
 ధధససారి - సరిమగరి - రీసనిధ . | థాపమవ - ధరీరి | ధససే - పధధ - మవ - ||
 మ . . . . - రు . . . . - లు . . . | కొ . . . . - చ . . | . . . . . - ||
 రిపమగరి - మగరిరిరి - పధరి - పధ | సే - రిమవధసేధప | మగరిపా - ధసరి ||
 ప , ర . . . - వ . . . . - యె . . . - డయి | . - యు . . . . . | డ . . . - గ . . ||

మగరిరి - పవమగరిరి - ధధపపాప | మగరిరి - సన్నిధ | , - ససరి - సరిమా ||
 గరి - మమప - రీమమప - సన్నిధరి - సరి | మగరి - ధప - రిపమ | గరి - మమపా , - ||
 మగరిరిసపా - ధరీ - సమా - రిపా - | మధధ - పధపాస | నిధ - ధరీరి - సరి ||
 మగరీరి - సరిపప - ధరీరి - రిమ | పధపా - ధధపా - | మగరిసా - ధసరి || (సా)

చ. రీసా - థా , - థాథాపా , - | మపధసేరి - ధధప | మపమగరి - మపధ ||
 నాళి - నా , - ధ్వి . . . , - | ని . . . . . | నె . . . . . ||

1. రీసా , - థా , - పా , - మా | గా , రీ , - సా | , - రిమాపథా - ||
 థా , సే - సా , - రీ - మా , గ - రీసా | , నిథా - పా , మ - | గారి , మపధ || (స)
2. సేనిధధపప - మగరిస - రిపమగరిస - | సన్నిధ - రిరి - మగ | రి - పమప-థా , - ||
 మపధసేనిధ - రిరిసే - మగరీ - రిసే - | ధరిరిసాసే - ధధ | పప - మగరిమపధ ||

3. రీ , , - , , రీసనిధపవ - మగరిస
 | రీ , , - , , - మగ
 | రి - పమధప - సనిధ ||
 రిమపథాధ - మపధసాసే - ధరీరి
 | ససారి - సాసేని
 | ధరీరి - సేసనిధ ||
 సేసరిరీ - మగరి - మగరిరీసే - సా
 | రిసనిధ - థావవ
 | మ - పధరీరి - పధ ||
 సాసే - రిమపథాధ - రీరిసాసే - ధ
 | ధవమగరిస - మగ
 | రీరి - సేరిసనిధ || (న)
4. పా , , - , , మపమగరిరి - ససధరి -
 | పా , , - , , సు
 | రిరిమగరి - మపధ ||
 మపామగరి - సరీమమప - రిమమప -
 | ధధపమప - ధసేసే
 | ధసేసేరిరి - మగరి ||
 మగరిరిరిసే - ససరిసనిధ - రీసాధ -
 | ప - పామగరిసా
 | నిధాస - రిమపధ || (న)
5. ధధపవ - మగరి - మగరిరిససనిధ -
 | రిరిస - మగరి - పవ
 | మగరి - మగరిసరి ||
 మపధధపవ - మగరిస - రిమమపపధ -
 | సరిమగరి - పమధ
 | ధపమప - ధసనిధ ||
 ధధసరి - ససరిసనిధ - రీరిసనిధ -
 | రిసేరిమగరి - సరి
 | మగరి - సరిసనిధ ||
 రీరిసే - సనిధ - సనిధధప - మపధ - మప
 | ధసేధప - మగరి - స
 | నిధ - రిసరి - మపధ ||

రాగము - అరభి.

ఆరోహణము:—సరిమపధసా.

అవరోహణము:—సనిధపమగరిస.

సాధారణముగా ఆరభిరాగము దైవగాంధారి అను జన్యరాగములైగలో చేరినది ఈరెండును ఒకశ్రుతికల్పనపునపుట్టినవి అనవచ్చును. అయినను, రాగమూర్చనను చక్కగాగమ నించినయెడల, దేవగాంధారియందలి శ్రీప్రధ్వనులు దీనియందు లేవనిజోధపడును.

ఇదిగాక ఈరాగము “సామ”రాగముయొక్క ఆరోహణములుకలిగినది. కాని “సామ” రాగముకంటెను ఒకశ్రుతిపైచ్చయినది. ఈరాగములో నిపాదము అనుస్వరమేగాని పూర్ణ స్వరముపనికిరాదు. పంచరత్నములలో ఒకటయిన “సాధించెనే”అను కృతిలో ఈరాగలక్షణములు భాగగు తెలియనగును. “సామ”రాగము హరికాంభోజిజన్యము కాబట్టి, ఇది 2:2:2 మేళమున పుట్టినదనియే వ్యవహారము. ఇది ముఖ్యముగ జంటస్వరముల ప్రయోగముచేతనే శోభిం

చును. (ధధపామగరీ, ధధపమగరీ, మొదలగునవి). దీనినిపాడుటకు అనుభవమేముఖ్యము. ధధపమగరీ, రీమగరిసనీపధసా, సేధపపపామగరీ, అనుచోట్లు ఇంపుగనుండును. త్రివట్టూరు త్యాగయ్యగారు రచించినస్వరజతిలో ఆరభిరాగపువరుసలు అందముగ బోధించియున్నారు. ఆరోహణము:—సరిమపధసా. అవరోహణము:—స(ని)ధపమగరిస, సానిధపామమగరిమగరిస, మొదలగునవి. తాకలినిపాదప్రయోగములేదు. ఈవర్ణములో జంటస్వరప్రయోగములు నిండి యున్నవి గమనించిచూడుడు.

కౌశికినిపాదపు అనుస్వరములను గమనించిచూడగా, ఇది 23-వ మేళజన్యమని చెప్పవలసియున్నది.

శ్రీకృష్ణ - 49
రాకము - శంకరాద్వైతము - ఖండ అటకాళము.
28. పాపతిత్తి నామ.

५४८९३३५०२५

చలమేల రామకృష్ణ సరస్వతి గారికి వి.

అ. జలహాత్యుడైన నక్కనైన నీజనాథుడే గాన.

శ్రీమద్భగవద్గీతా

ω
 μ
 ν
 τ
 ω
 μ
 ν
 τ
 ω

ಪಾಲಾ - ಪಾಲ್

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

2000

12
2
3
12
3
X
0
12
-
12
X
0
12
:
12

[illegible]

10
10
X
12
12
X
1
12
12
X
12
12
*
12
X
12
12
X
1
12
12

.
.
.
.x
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.*
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

62
X-
12
12
12
12
12
X
X
0
0
12
12
.
62.
X-
62.
12
0
,
12
X

[illegible]

$\frac{1}{x} = x^{-1}$

10

[illegible]

పథపథసాధని * సానిధపమ - ధసామ - X మ |

. . . . . *

సా, మ, X రి - సరి X రి - X ర్ధి - సని - రిసని - ధని |

సా, ధని, సరి - ని, సరి X సా - రి X =

మ మ - X మ ప ధని - సరి కరి సని. - సరి సని - రి |

సాని - ధని సని ధపమ - X మ ప - నిధని - సధని - ప |

ధని - మప ధని - X మ | పధని - రి X మ పధ |

ని - సరి X మ - పధని - * (చల)

ధ. ; ; ; - సా ; ; పమ X . - రి X మ |

సా ; ; ; ప... - .... |

సా ; మ X X రి - సా రి X - రి రి - సని ధపధని |

సా ; - - - - - తి... - - - - - |

సమా - మ X రి - సప !, పమ X - రి గామ

మా . . . . . రు | . . . . . డు . . .

1. శా; :- మా - గా రి శా; - నీ శా

రి శా - నీ శా - థా; నీ శా - థా. నీ

గా రి - నీ; |; రి గా మా * (పా)

2. గా, మ X రి - స X రి సన్ని సరీ స - ని సథ్ఢి

శా, - థ్ఢి సరి సా, - రి X రి గా, - మ X మ

థ్ఢా - మ X రి - పమ | X రి - మ X రి స - X రి

సన్ని - సరీ - గా మ * (పా)

3. శా, థ్ఢపమ సా, - మ X మ సా, X రి సన్ని థ్ఢ

శా, థ్ఢి సరి సా, - మ పథ్ఢా, - ని థ్ఢి

సా, - సన్ని థ్ఢా |, ని థ్ఢ మ సా, - థ

ని సా, రి X మ *

(పా)

4. సా, - సాసే - ప సాసే - ధ నిసేసీ - ధ ప మ - క మ
 తా, మా, రీ - క మ క రి సా - పా సా సా
 వీ రీ - గా మా | తా, ని - సా, రీ
 సా ని - రీసే - సా రీ - క మ క రి సా - రీ క రీసే ని
 రీ నిసే - ధ ని ప ధ ని - సే రీ క మ క రీ - సే రీ సా ని ధ
 ప ధ నిసే - ని ధ ప ధ | పా - మ క రి సనీ
 , స రి క మ - ప ధ ని * (పా)

రాగము - శంకరాభరణము.

ఇది 29 వ మేళము సంపూర్ణ గంభీర రాగము గనుక కంపితములుగల మనోహరమయిన రాగము. దీనిలో గాంధారరిషభములు కొంచెము బలపఱచిపాడవలెను. దీనియందు మధ్యమము ఏలాగు గమకస్వరముగనున్నదని గమనింపవలెను. అవరోహణములో సేఠి ప మ ప మ గ రి స ని.

గ మ ప గ రి స - అని గమకముగ రాగముముగియును. సీ ని తా ప అను శుద్ధ ప్ర యోగము
అతగా ఇంపుకాదు.

29. రాగము - విలహరి - అదితాళము. కల కృష్ణయన్

- ప. ఇంతచౌక నేయ యిది మేరకాదురా సామి.
అ. పంతమేలరా నాతో, వేణుకోపాల రా రా యీవేళ.
చ. నిన్నేకోరి యున్నారా.

(ఇంత)

- ప. సా, - సేనిధ - పధని - పధప మగగరి | సరిగ - సనిధ - సా | రిగ - సరిగపధ ||
ఇం - - - - - త - - - - - చౌ. . . . . | క . . . - - - - - నే | . . . - - - - - య . . . ||
రీస - గరిస - నిసేనిధప - మగపధ - | రి సానిధప - ధప |, మగరి - మగపధ ||
యి - - - - - మె. . . . . - ర . . . . . | క . . . - - - - - దు |, ర . . - - - స . . . మి ||
అ. ధధపధమగ - ధపావగరి - రిసనిధ | పధస - పగప - సా | రిగప - సరిసా - ||
పం . . . త - మె. ల . . - ర . . . | స . - - - - - తో . . - - - చే | బు . . . - - - గా . . - - ||

మమగోళి - సరిగ్గా - సేనిధిపా

ప . . . . . లా . . . . . రా

సా, సేనిధిపా - తీసేనిధిపా - గద

సరిగ్గా - రిగ్గా - ధిపా

తీసేనిధి, - గోసేనిధి - సరిగ్గా -

రిగ్గా - ధిపా - రిగ్గా - గద

చ. నీ , - సేనిధిపా , , ధిపా

నీ , - . . . . . నే , , గా . . . .

1. సా , పా , - ధిపా - మగ్గరిగ్గా

2. సేనిధిపా - ధిపా - రిగ్గా

, - మగ్గరిగ్గా - తీసేనిధి - మగ్గరిగ్గా

, - ర. . . . . - త . . . . .

, పా , - మగ్గరి - సరి - గద - మగ్గరిగ్గా

, సేనిధి - తీసేనిధి - ధిపా - మగ్గరిగ్గా

, సరిగ్గా - మగ్గరిగ్గా - తీసేనిధి

, సా - నిధిపా - మగ్గరి - రిగ్గా - రిగ్గరిగ్గా (ఇతర)

రిగ్గా - రిగ్గరిగ్గా - రిగ్గా - సరిగ్గా

, ... - య . . . . . ర (నీ)

, మా , గా , రి - , పా , రిగ్గరిగ్గా (నీ)

, నిధి - సరిగ్గా - పా - గద - సరిగ్గరిగ్గా (నీ)

3. సానిపథని - ఇథపా - మగరిసరిగ
 రిసేనిధ - పథసా - ఇథపమ - గరిసా
 | సనిధరిసా - గరి | పమగ - థపా ,, - ||
 | సనిధ - ధనిసా | మ:గరి - ధమగపథ || (నీ)
4. సా ,, - ,, ధరిసేనిధవే - మగరిగ
 సేపా - ధనిపమగ - పరిగమ - రిగమ -
 మగరిసా - సరిగపా - మగపథసా
పా ,, - ధప	మగరిస - రిగపథ	
రిగసరి - ధగరి.ప	మగధప - సేనిధప	
పథసేరిగ - సేరి	గమ - గగరినిథా -	
సేసానిధప - పా	మ:గ - రి , గపథ || (నీ)
5. పాథరి - సా ,, - ఇథపమ:గా ,,
రిసనిధ - గా ,, - పమగరిథా ,, -
సేపా - ఇపపా - ధనిసా - మగరి -
పా ,, - సా , - రి ,, - సా ,, -
రీగసరీ ,, - .	సనిధప - సా ,,	
సేనిధపరీ ,, -	సేపనిసా ,,	
రిగథా - మగరిస	నిష్ఠధరిసా ,, -	
మగరిస - నిధపా -	మగరిస - రిగపథ	

Presented By:-
 V. GAYATHRI RAMAIAH

రాగము - బిలహరి.

ఆరోహణము:— స రి గ ప ధ సా

అవరోహణము:—సానిధపమగరిస.

ఇది ఔడవసూక్త రాగము. 29-వ ధీరశంకరాభరణమేజన్యము. చతుశ్రుతిద్వైపతమును, కాకలినిపాదమును జీవస్వరములు అయినను ఇది త్ర్యంకరాగము, అనగా, దీనిలో, పథ నిపథప ఆనుచోట కైశినిపాదము పలుకును; గాని, శుద్ధకైశినిపాదముగ నే పలికించుటలేగదు. ఆరోహణము:—సరిగపధసా. అవరోహణము:—సానిధపమగరిస అని ఉన్నను, సరిగపధసానిధసానిధసానిధపథాపమగరిస అని పలికించుట అందమునిచ్చును. రిగపధగధపామగరి అను ప్రయోగమును ఇంపయినదే. సానిధసా అనుచోట కాకలినిపాదమేపలుకును. రిగపధనిధప అను నిట్టిచోట్ల మాత్రమే కైశినిపాదము ఒకటిరెండుచోట్ల పలుకును. ఉన్దన్దర మైన కైశిని 9 పాదప్రమోదమునై యుచి ఇచ్చింక రాగము. — రి, చ, ని, సానిధస్వరములు.

30. రాగము - మోహన - భంజ అటతాళము.

వ గ రు ధ్ర ప్ప యన్

ప. సరసిజాక్షి నిన్నేకోరి చాలా మరులుకొన్నదిరా.

అ. మరునిజనకుడైన మావేణుగోపాలసామి.

చ. పంతమేల జేసేవురా.

ప. సా , ధ్రసరిగగ * థాపా - గా , రి - రీ , - - - - -

. , ... * సా రా - నీ , ... - - - - -

రిరిగగ - పగగరి - పగరిరిస - గరిససధ్రప - | ధ్రసస - ధ్ధరి - ధ్ధగ | , రిగప - గధపగ ||

జ . . . . . ట్టి . . . . . ని . . . . . | న్నే . . . . . , ... కొ . . . . . ||

రి - సరిధ్ర - సరిగగ * ధపధగప - రిగరి - గగపప |

. . . . . రి . . . . . * చ . . . . . ల . . . . . మ . . . . .

ధ - గగప - పధధస - పధప - సధప - గధప - గరిస | సథా - సరిగధప | గా , రిరి - ధప ||

. - రు . . . . . లు . . . . . కొట - న్న . . . . . | ది . . . . . | రా , ...

అ. గరిస - ధ్రసరిగగ * ధధపపధ - ధపగప - గపధ |

. . . . . * మ . . . . . రు . . . . .

గవగగ - రిరిను - రిరి - గగరి - చుగ - భభు | పాగగగరి - గచ | భస్మభస్మభగగ ||
 . . . . ని . . . . జ . . . . న . . . . కు . . . . డయి | . . . . . ||

వవ.భభసా , * భభరిరిస - గరిగ - పగగరి |

. . . . నా , * మ . . . . వె . . . . . |

రిరి - రిగరిరిభు - భస్మభుగరి - గగచుభభ | స్పథరిసాసే - చుగ | భచాచ - గరిరిస ||
 . . . . ణ . . . . గొ . . . . చ . . . . ల . నా . . . . | . . . . మి . . . . ||

స - రిభ్రసరురిరిగ * భవగగ - రిగవగ - గరిరిస |

. . . . . *

రిభ్రస - రిరిగ - సుసు - రిరి - గగగ - చుగభ | వచుగ - రిరిస - | రిరిగ-పా-భ ||
 భవగరి - రిగగచుభా - చుగచభసే - వభసేసే |

రిరిగ . రిరి - భవభరిరి - భసే - చుభభ - గవచ | రి - గవభగరిసా | భవ - గభచాగరి |

స - రిభాసరిగగ (సు)

చు ; ; ; * పాగా - పా , - పా , -

; ; ; * పం . - తా , - . , -

గపధస - ధపధగ - ధపాపగరి - పగాగరిస | సరిగరి - గధపగ . | రిగగపా , - ధ ||

మె . . . . . ల . . . . . జె . . . . . | సె . . . . . | . పు . రా , - . ||

ధప - గరిగ - సరిగ *

. . . . . * (పం)

1. థా ; ; పా , - థాపాగా , - థా

పాగాగారి , - పాగాగారిపా

థాపా - రీగా (పం)

2. పాధధపగపా - గపగరిగా - పగరిసరీ !

సరిసధరిసగరి - పగరిపా - ధధపగరీ - గ | పధస - ధరీపాధ - | పగధపాగరిస ||

రిసా - ధసారిగ (పం)

3. రిగధపధ - గపరి - పగగరిరిస - రిధసరిధ ,

రిధసస - రిరిగ - పగధపగరి - గపధస - రిగ | పధసరీ - ధధరీస | ధపధ - గధప - గరి ||

గపరి - ధసరిగగ (పం)

4. ధధవగరిగ - ధధవగధవగరి - వగరిసరి - ధ ।
 గరిసధ - వధసధ - రిరిస - గగరివవగ - ధధవ । గవగగా - రిరిస । రిరిగపా , - రి ।
 గధవగరి - సరిగవధ - రిగవధసే - వధసరి ।
 గపగగ - రిరిసధ - గరిగ - సరిధ - రిసధ - వధగ । ధపా - గగరిరిస , - గరిసధవ - గరి ॥
 స - ధారి - ధసరిగ (వం)

రాగము - మోహన.

ఆరోహణము:—సరిగవధసా.

అవరోహణము:—సధవగరిసా.

ఇది 29-వ మేళమందే జన్యమని చెప్పవలెను. శ్రీవద్దైవతమును, అంతరగాంధారమును మంచి కంపిత గమకముతో పాడవలెను. దాటుకరులును చాలఉపయోగపడును. ఇది బేడ గాగము. రి, గ, ధ, లోక సుధరములు. గ గ ప ధ స ధ స గి మ లం ప లా. నామ సుధర ప్రయోగములు రాగ లంకాకమలు.

- ప. జలబాక్ష! నిన్నెడబాసి చాలా మరులుకొన్నదిరా.
 అ. చెలియ నేలరావదేమిరా? చెలువుదైన శ్రీవెంకటేశా.
 చ. నిసాటిదొర నేగాన.

ప. గారీ - సా , ని సరిగ - రిరిసని	। సరిసనిఘ - నిఘ రి - పా నీ - సారి
జాలా- బా , అలలల - నిశ్శశ్శ	। నెఎఎఎ-డల అ - తా ఆ - నీ ష
గరిస - నిఘరి - ఘ నిఘ రి గప - గనిపా	। సనిసరీ - సనిఘ పగారి - సారీ
చలల- లలల - మలలలఉరు - ఉడులు	। కొఱుఱు- నలల అదిశ - రాల
అ. పగరిస - నిఘరి - గారిరి - సుసనిఘ	। నిఘరి గా - సగరి గపాని - సా ,
చెఎలలి-శ్శశ్శయా-బనెఎ - లలలల	। రలలల - వదెఎ ఎవమి - రా ,
రిసని - పనిసరిగ - సరిగప - గరిసని	। రీ రీ - సనిఘ - పగ , రిఘ - పనిసరి
చెఎ- లుడుఉపుడు-డశ్శశ్శ-నలలల	। శ్రీ-ఈ-వెం - కపే , ఎఎ- శలలల

గారిగ - రిసరీ - నిసరిగ - రిసరి
 గరిసరీ - గపని - రిగప - నిసరిగప
 రిరిసనిపా - నిగరిపని - పనిసరిగ
 గపగరిపని - సరిపని - పగరిగపని

చ. నీ :: పారీ - సనిప - పగరి
 నీ :: పాట - టిల్లి - డొటబ

1. నీ :: పా, గా, రీ - పా - నీ
2. నీ :: గరిస - రీగరిపని - పారిని
3. నీ :: పగరి - నిగరిని - పనిపనిసరిగ
 పనిసరిగ - గపనిసరి - రిగపనిస - ని -
4. పా :: నిరిపని - పగ - రిసరిగ

। రీ - నిగరి - నిసరి । పనిసరి - గా, - ప ॥
 । పనిసరి - గపనీ । రిగపని - పా, ॥
 । పానిపా - రిగరి । పనిస . రిగరి - నిరి ॥
 । గరిపనిప - రిస । నిపగరిసరి ॥
 । గా, - గరిసరీ । రిపని - సరిగాప ॥
 । రా, - అతిఅనే । ఎఎ - గతిగా ॥
 । పా, - రీ, - నీ । పారీ - గాప ॥
 । , గరిని - పనిసరి । రిగ - నిసరిగప ॥
 । రిగపని - పనిసరి । నిగరి - నిరి - నిపగ ॥
 । గరిపనిప - రిపని । పగరి - నిసరిగప ॥
 । పా :: నిరిపని - పగరిస - రిగపని ॥

సతీ - నితీనిపగప - రీగపగరిప | రిసీ - గరిపగరి | రిగపని - సా; ||
నిపగపా, - రిగపనీ - గపనిసతీ | పనిసతీగ - నిసీ | నిగరిరి - నీపని ||
గరి - నిసరి - పగా - రిసని - పనిసరి | సా, పా, నిప | గరిప - నిసరిగప ||

రాగము - హంబద్దని.

ఆరోహణము:—స రి గ ప ని సా.

అవరోహణము:—సీ ని ప గ రి సా.

ఇది ఔడ రాగము. 29వ మేళమగు శంక రాభరణజన్యము. దీనిలో గాంధారమును కాకలినిషాదమును రాగభావములు. దీనిలో దాటుపరుగులు ఇంపై నవి రామస్వామి దీక్షితులువారు దీనినికల్పించిన ఒకవదంతి. ఆరోహణము:—చరిగపనిసా. అవరోహణము:—సనిపగరిసా. వక్రదాటులు ముఖముగ ఉపయోగింతురు. సగరిప, గరిపస, పరిసని, పగరిస, నిగనిపగరి పరిసని, పరినిసరి, మొదలగునవి.

32. రాగము - ఆరాణా - అటతాళము.

- ప. సామి నిన్నే కోరి యున్నదిరా మాసరసాక్షి నీకైన చిన్నదిరా.
 అ. శ్రీచున్నహామేరుసమాన ధీరుడైన శ్రీఉగ్రపాండ్య భూపాల గానలోల
 చ. నీరాక కెదురుజూచుచున్నదిరా.

ప , , , - సా , , - సనిపా - థాథా ।

- సా , , - అలల - మీ ఈ ।

పథపస - పనిపా - ధధపా - మధపమా పమగ । గమప - ధధపపా । మ - పసనిపనిధని ॥
 నిధిధిధ - ధిధఈ - న్నెఎవ - గొబబట బిబి । రి ధ ధ - ధిధిధయా । ఉ - న్న అలలది ధ॥

పా - సే ధప - మపని - సే రిపే సే నిప - ధధపమ - పసే ।

ఈ - రలల - మలల - సలలలలలల - రలలల - సల ।

థా - పమధపా - మరిమరీస - నీపరిప - మమ । రి - సపమ - ధధప - సే । ని - రిపేని - థా , ॥

అ - ధ్విధిధిఈ - నిధిధిఈ - కై ధిధి - నల । అ - అలల - చిధి - న్న । అ - అలల - దీ , ॥

అ పమప - గామపని - పా , - పథపకమగ - మప ।

ఇతి - రామల - శ్రీ , - ప న క్కా - మతి

మా , - గమపథపథా - పథమపామ - పని । థాప - మాపగమ । రీస - నిసరిమరి ॥
హ , - మెఎరుడసా - మతిల ఆల - నతిల । ఆల - ధీ ఇరు డ । డాడ - డఇతి ॥

పమనినిసా , - పనిస రీస ని స థానిస ।
ఇతి ఇతి నా , - శ్రీ ఇతితీత - యు డ గ్రాలల ;

మగమరీస - నిసరీస - స ధపమ - రిమపని । సరీస - నిస ధ । పమరి - గమరిసా ॥
పతిలల - ండ్యతిల - భుడడ - పతిలల । లతిల - అతిగల । అతిల - అతిసలో ॥

, మరి - పమ - నిప రీ - సానిపథపపగామప

, లతి - అతి - అతిల - నీనెరతనములకా చెలి

థా : - పనిథా , - పథనిస - రి స ని - థాపమ పసా - నిసథా । ప - మపగమమ రిస ॥

దా , - తగునుదానిసుగుణ-ములను-నేపాగ । డతా - లసుథా మ । తివగునిన్నతల ॥

తీప-ధాప-రి-మ-ప } నీర॥
 ది-ఇ-ఈ-ఇ-ర-అ-అ }

౨

1. పా , , - సా , , - నిసా , , - థా , ని - సా .
 నీ , , - వే , , - ఘన , , - యో , గ - థా ।
 , , నీ-రీ-సా - , , పా , , సా-నీ-పా । మా-గా , మ-రీ , , - సా-రీ-సా ।
 , , లీ-వీ-నీ- , , వే , , రా-చీ-కా । శీ-భా , మ-ణీ , , - వా-నీ-చా ।
 , , - రీ-మా-పా } నీర ॥
 , , -లా-వీ-నీ }

2. సా-ని థా-ప-మ పథా-ప-మ పమ-గ-మ-రీ-మ-ప ।
 అట-పాట-పలు నేరు - పులకుమరి-సూ-టిప ।
 భ-ప-సీ-ని-థా-ప-మ పసే-నిస - గా-రి-పే-నిసే-రీపే । నీసే థా-నిసే-రీ । సా-ని-ప-థా-ప-మ ॥
 లు-కు-ల-కు-మే-టి-ని-గు-ల-య-ల-బో-డి-క-ని-వి-ప-వ । ధూ-టు-ల-సరి । సా-టి-య-కా-ర-ని ॥

Presented By

గారిసా - రిమప } నీర ||
నాటిప - ల్కూ-దుర }

3. పనిప-మ మగమ ప-ధ పమ-గమ రిసన్ని-సరి స-మ ।
ఖరగ-రిమవియగు-మరుని-శరముల క-దరిబె-ద ।
రిపమప-ధ ప-మ పనిసీ-పని సే రి సే -మగ మ । రిసే రిసే ని-ధనిసే । రిసే ని-ప-ధ పమ ప ।
రిపదరి-విరహ-మను తేప న-కిరణముల- కలసి|తరుణి నిను-దలచు| తరుణ-మిదియొకను ॥

గమరి రిస - రి మ ప } నీర ||
చలముతేగ-దనుచు }

4. పాపా-మ ధ ప మధప - మా , ప-మప గామ ప ।
పాపా-త్తుడగు మరుని - బో , ధ-నకులోబడి ।
థా , , , , పధ పని థా ప - మధపమా -రి । సా నిసే ని ప ధ ప ।
ప , , , , చ్చిన మలయమారు-తుడు తన కా-పు । తా యనలు-నిగుణ ।

మ ప-గా, మ రి స
మును-చే, గొనెను

॥
॥

నిసరిమ ప-థాధ-మ పనిసా స - నిస రీనిస !
సుఖకరము-లై న - మృగ మదాడి-సుమసుగంధ!

థాని సమ గామత్య-రి నీస-థా - ప-నువని । సా, సని పథా । , పమ ప గా - , మ ॥
ముల్ హితప్రలేదనుచు-ను శయ్య-పై పా-రలుచు । సా, రెకును స్మి, న్ను మదిలో-ద॥

రినిసా , - రిమ ప } నీర ॥
లచుచుకా-నచెలి

రాగము - అతాణా.

ఆరోహణము:—స రి మ ప ని సా.
అవరోహణము:—స ని సే థ ప మ గ రి స.

ఇది భాషాంగ రాగమనియును దేశీయ రాగమనియును, సంపూర్ణ స్వరూపముగలదని
యును చెప్పియున్నారు. కాని యీ రాగమునకు ఒక రీతిగనే ప్రయోగమున్నదనలేము. దీని

యందు సాధారణముగా వాడుకలోనున్న మూర్ఖులలు అభ్యాసముచేతనే తెలియదగినవి. దీని యందు రెండునిషాదములును, కొన్ని సమయములలో అల్పముగ సాధారణగాంధారమును పలుకును. ఈ రాగమునకు సాధారణగాంధారఛాయయు ఉన్నది. దైవతము తీవ్రముగను కైశికినిషాదమునువచ్చు వరుసులు దీనియందుండుట చేతను, తక్కినస్వరములు శంకరాభరణమును అనుసరించి పలుకుటచేతను, దీనిని 28-వ మేళములోను 29-వ మేళమునవచ్చును. అట్లయిన, ఒక రాగమునకు రెండు మేళములుండునా అనుసంజేహము కలుగవచ్చును; కాని, భాషాంగ రాగములను చూచితిమేని అవి సామాన్యముగ మిశ్ర రాగములయేయే యుండును. అనగా ఇరుగుపొరుగు మేళములస్వరములు కలిసియుండును. “రిమరిగరిపథా, రిమగగరిపనిథా” అనుచోట్ల సాధారణగాంధారముకలిసియే వచ్చును. “గపథసా” అను ప్రయోగమును కలదు. కాని, మొత్తముమీద అలోచించినయెడల, రాగమూర్ఖు, నిసాపథనివధమప, సీసానిసేథా, అను మూర్ఖునా ప్రస్తారములలోనే రాగముశోభించుననుటయు, అనుభవముమీదను మంచి గురుశిష్య ఫరంజరమూలముననే తెలియదగుననుటయు, నిస్సంజేహము. అరోహణము:—స రి మ ప ని సా,

అనరొహణము:—సీ ని థా ప మ రి గ సా. ఈవర్ణములో వీనిముఖ్యప్రయోగములు గమనింపుడు. సీనిథా, నిసేథా, సేథా, పథనివధమపగా, అనువరుసలలో కాకలినిపాదముకాదు, పుష్టముయొక్క తగ్గుక్రమియే పలుకునట్టిది. నిసేథా అనుప్రయోగములో ఈక్రమినిగమనము.

విధి. రాగము - భేగడ - అదితాశము.

- ప. ఇంత చలము జేసితే యేమని తాళుదురా? ,
 ఆ. ఆంతరంగుడని మోవి అన వచ్చితే, నానో
 పంలేమేలరా? శ్రీ వేణుగోపాలబాల! దాసపరిపాల!
 చ. పగవారి బోధన విని.

ప. ధవమూ, గరిస - రిని ధధ ధప్ల సా | సా-సని గరిగా | మా , మ-గ రిగమ ||
 ఇళిఇం , లేలల - చలలలలలలలా | ఆ -ముడఉఉజే | సీ , తె-ఎఎఎ ||
 సామ-థాప - సీనిధస - సీనిధసీసా | పథ ప-నీ థాప | మాగారి - గమప ||
 ఏ ఎ -మాఅ-నిఇఇఇ - ఇళిఇతా | అలల-ళూడఉ | దూడఉ - ర అల ||

9. సాధధప నినిధ - మపధనిధప-మా | గరిస-మగమరిగమప - పధమా ; ||
- అ ౦౦౦-తలల - ర ౦౦౦గుడ-డి | డలల-ని ఇఇ ఇఇ | ఇ ఇ - మొలిపి ; ||
- పథా-ధపమ మపా-పమగ-రిగమప మథాపపే నిధప | సే ని ధని-సా ; ||
- అల - నలల - చ ఆ - అలల-చిఇ ఇఇ | ఇ ఈ ఇ-తెఎఎ సలలల-తో ; ||
- ధనిస- రీ సే-గ రీగమ-గమరీ పేమ | రీ , -రీ సేసే ధధ | ప-సాని-ధనిసరి ||
- పం-తాల-మెఎఎఎఎల-అల | రా, -అలల శిఇ | ఇ-వేఎ-ఱుడడడి ||
- రీ సా-నిధపా-ధమ-గారి-గమపధ | పసా - పధప నీ | ధపమగరి-గమప ||
- గొట-పల ఆల ఆ-దాస-పలలల | రిఈ - ఇఇఇపా | అలలల-లలలల ||
- థాపమా-ధపమగరీ-గాపపధ | మగారిసన్నిరిస | , రినిధప - ధ - సు ||
- నిరీస-గరి-పమా-మగరి-గమపధ | ప - నీ-ధపమగరి గమపధ-పా, - మ ||
- గరిసా, - గరిగమపమ - గమపధప సాని-రీస-రిని | ధపపేనిరీస-గరి ||
- మమా-గరిస-నినీ-ధపమ - గరి - స | పసారీ-నిధప | , మగ-రీగమప ||

- చ. మామూః - పాః - మపథా | పాధనిధనిధప | మపగామ-రిగమ ||
- పా గాః - వాః - రి ఇతః | బోఽఽ-ధతలల | నలలల-విత్తని ||
1. పా, మాధమాగరి - సాన్తిథా | పా, సాన్తి - రిస | గా, రీ-గామ ||
2. పమధపామ-గరి - సన్తిసా - రిన్తిథా | ప్త-ప-సాన్తి-రిస | గరిగమపా - మప ||
- ధమాగరిస-గరిగమపమ-థా-సేని | రీసాని-పధనీ | ధపమగా - రిగమ ||
3. మగమపధ-మగపమగరి-గమప-ధప | మగరి-పమగరిస | నిధ-ప-రి-సన్తిగరి ||
- సమగరి-పమగధ-ప-సేనిధ-రీస-మగ | రి-సరిరిస-పధ | మధప-గమరిగమ ||
4. నీఃః ధపధ - చూపగరి - గమ | పా-మపధ-మధ | పమగరి - గమపధ ||
- నీధపామ - పధపామ-గారి - పమ | గారి-సాన్తిధప | సాన్తి-గరిగా , ||
- రిసమగా-మగరి-పమా-పధధ-మగ | పమ-మపధప-సా | నిథా-ప-సేనిరిస ||
- గరిగమూ-గరిస-సేని - ధధప - సేని | రీసా - నిధప-పా | మగరి - సగరిగమ ||

రాగము - భేగద.

ఆరోహణము:—స గ రి గ మ ప ధ ప సా.

అవరోహణము:—స ని ధ ప మ గ రి సా.

ఇది 29-వ మేళము. సంపూర్ణ గంభీర రాగము. గమకంపితములుగల మనోహరమయిన రాగము. దీనిలో గాంధారరిషభములు కొంచెముబలపఱచిపాడవలెను. దీనియందు మధ్యమము ఏలాగుగమకస్వరముగనున్నదని గమనింపవలెను. అవరోహణములో సథాపమ-చమగరిషన్తి-గమప గరిస అని గమకముగ రాగముముగియును. సేనిథాపఅను శుద్ధప్రయోగము అంతగాఇంపుకాదు.

32. రాగము - పూర్ణచంద్రిక - అటకాళము.

ప. ఇక నేలనే వానితో చెలిమి ఇంతిరోచాలు పొప్పునవే.

అ. అకటా, నన్నీలాగు మోసముడేసిన అదిచెంకటేశ్వరుడుకాడట.

చ. ఒకవారి బోధన విన్నవాడేకదా.

సాక్షాత్తులు :- పద్మశకుమారి

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

రీ , - గమప పమ రి- పమ రి గమ రి-సరిసప | ని.ప్ర- థ రిసరీ రి | గ మప.రిగమప-ధ||

లా,, - నెలల ఎ-న అ అ అ అ అ నిల్చు ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఒకటి | చెప్ప - చిల్లి ఇ ఇ - ఇ
గా మ-గమ కిసరి - గమ పప మ రి-గమవసువా -

గా.మ.గ.మ రిసరి - గ.మ ప.ప మ రి.గ.మప.మపా.

ಮೊಟ್ಟ-ಮೊಟ್ಟ - ಮೊಟ್ಟ ಮೊಟ್ಟ

ప మ రిగమపథా - పసాస ని ప - ధసా మ గమ | రిసాసన్ద-ధ రి | స రి-గ శు ప మ రీ ||

రొబి బిబిపిసి - చలచి అ - లుడోడేడు ప్రాబిబిపి-మతి | అతి-నలలలు ||

అ. పము Xమ-రి సరీ - పి పినినిపి పు-పి పు Xమ Xమ రి X.

కావ్య విమర్శ - అక్షరాలా - అక్షరాలా

మపథవామఃసనామృతగమరీస నిః | ధ రిసరిగమఃరిక | మపమరిసరిగమ ||

నక్షాత్మ-నిర్మాత-లల ఆరు డి.ఎ.ఎ. మొదటి వి.ఎ.ఎ. అనుకుంటున్నాను.

[illegible]

മിത്രങ്ങൾ, - , മലയാളികൾ !

పంపగమరీసని-ప రీసస ని ప-మధ పవమ రి । గమ ప - రి గ మ-స రి। గమ-చధ ప రీసా ॥
 వెం०००००-కలలలలలల-తె ఎఎఎఎఎ । శ్వలల - రుఉఉ -దుఉ। ఉశ-గలలలల ల ॥

నిప మ-గమ రిసరి } గామపమరి - గమరిసనిప
 అదల -తెఎఎఎఎ

రీరి-వసాస-పమరిగాగసరిగమపమరి । గమపథా-వసని । పామ - గమరిసరి ॥
 గమపథ-పా , - పమరిగామపథ-పసాస ।

రిసరిగామ-రిసగమరిస-పరిససనిప-వమ । గమరిగ-మపథప । రీసా-సనిప-సని ॥

పామ-గమరిసరి } , గమాపా ॥
 } , ఇ తా నే ॥

చ. , , , , , , , , , ప పా-సా , , -స నిపా ।
 , , , , , , , , , ప గా-వా , , - అల ల ।

ధా , , - సేని ప మ గ మ రీ స రి గ మ ప మ గ మ | సా , - షే ని ప - రి | సా , రి సేని ప - సా ||
 రీ , , - ఇ ఇ ఇ ఇ జ్జా ఒ ఓ ధ అ అ అ స అ అ అ | విక్ , - న అ అ అ అ | వా , - డే ఎ ఎ ఎ . గ ||

రి ప మ గ మ రి గ మ - } ' ప గ వా
 అ అ అ - డ అ అ అ అ - } ,

1. సా , మా , గా - , మా - రీ సా నీ పా | సా , , , సా | నీ పా - మా గా |
 మూ రీ - గా మా - , (ప గ వా)
2. పా ధ ప - స ని ప మ - సా , ధ ప మ గ మ రి స ని ప
 సా , ప మ రి గా - మ ప ధ - ప సా సే - రి గ మ రి సే | రీ సా సే ని ప - ధ ప | , మ గ మ - రి సా స ||
3. సే సే ని - ప ధ ప సే ని - ప మ రి - గ ప మ రి గ - మ రి స - రి
 స రి గ మ - ప మ రి - స రి గ మ ప - సే ని ప - రి స రి గ మ | మ మ రీ - గ మ రి సే ని | ప మ రి - గ మ రి స ని ||
 ప రి స - ప మ రి గ మ - , (ప గ వా)
4. స రి గా మ - రి గ మ పా మ రి - గ మ రి స ని ప - రి
 సా , , , - స ని ప ధ - రి స రి గ మ రీ - ప మ | రీ - ధ ప మ రీ - గ | మ ప - స రి గ మ పా ||

పథపసాని-పథనిసాతీ - సతీశామతీసని

పతీతీసనిపసాసేనిప - ధపామగమ. రిగ | మపసేసానిపసే
తీసనిపమరిగమ. , (పగవా).

|| పసాతీతీగమ ||

రాగము - పూర్ణచంద్రిక.

ఆరోహణము:—స రి గ మ ప ధ ప సా.

అవరోహణము:—సే ని ప ధ ప మ గ మ రీ స.

ఇది 29-వ మేళమగు కీరళంక రాధరణమునందు జనించినది. వక్రపాడవరాగము. ప ని ప అనుస్థలములందు నిపాదము తగ్గునేగాని కైశికిగాఁ బల్కుట పారపాటు. ఈవర్ణము నందు సర్వత్ర రాగమూర్ఖనాప్రయోగములు వచ్చియుండుటను గమనించి పాడవలయును. పాడి అలవాటుమీదనే లక్షణము తెలిసిగొనవలయును. రి గ మ రీ రి రి గ మ ప పా గ మ రీ ప ధ ప సా తీ రి గ మ రీ అనునవి ఇంతైన వరుసలు.

35. రాగము - నాట - అదితాశము.

12. గోరినాను, చాలా దయజూడర.

అ. భూమి నెలయు తీగొంక పుడు.

۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹

ప సా " - సేనినీ - పమగమ - పని | పమ - నిపమపమరి - సరిగమ - పాధని ||
 సా " - మి - ని - నేన్ది | . . - కో . . రి - | న . . - ను ||
 సాసనిప - పపమ - గమరి - సరీసా | గమపనిపాసని | పమరిస - గమపని ||
 చాలా - డ . . - య . . - జ్ఞా . . - రా | డ . . - న . . . || (సా)
 అ. సనిప-నిపమ-పమగ - మరిస - నిపగమ | రిస - నిపగమ - పమ | పా " - |||| - ||
 భూ . . - మి . . - వె . . - ల . . - యు . . | . . - శ్రీ . . . . . | . . - |||| - ||
 నిసరిని - సనిపా - పమగమ - పనిసరి | రీసా - సనిప - నిప | , - పమప-గమపని ||
 వే . . . . . - క . . . . . | తే . . . . . - శ . . . . . ||

- సా, రీసని - చనిపమప - గమపని | పసాసని - చనిప | , పమప - గమపని - ||
- చసా - సరీ - రీమూ-పమపరీస - రీరి | , ససని - చనీప | పప - గమపాధని || (సా)
- చ. పా ,, - పమ - గమపామూ- పమమరి | పా ,, - ,, నిని | ప - పపమ - గమపని ||
- పా ,, - - - - మ . . - ర . . . | జ ,, - ,, న . | . - పా . - ప . . ప || (సా)
1. పా ,, - ,, మా ,, - ,, రీ ,, | ,, - సా ,, - నీ | సా , - రీగామ || (సా)
2. పా ,, - ,, పమ - గమపమ - గమమరి | సా ,, - ,, రిస - | పమ - నిప - గమపని ||
- చసాసని - చనిపా - పమప - గమపని | పసాసని - చని | , పపమ - గమపని || (సా)
3. పాపా-మపగమ-పా ,, - పా ,, - | మామూ-రిసరీ | రీ ,, - సా ,, - ||
- సారిస - మారిస - పామ - నీప - సా | నీ - రీస - సాని - నీ ||
- సే-పామ-గమపనిసేరీసని - సేరీసరి | , పనిపా - సరి | ససా - రిగమపని || (సా)
4. పామ - పామగమ - పామ - గామరిస | రీస - రీసపని . | ప్లాని - సారిసని ||
- సారిగామ - గమపామ - గామపా - | సారిసాసనిపమ - ||

మాచ - మాచమగ - గామ - గామరిస | పామ - నీప - సా | ని - రీప - సానిప - ||

సాతని - సాతనిసా - పానిపమ | పా - మారిసని - ప | సపా - మామపని || (పా)

రాగము - నాట.

ఆరోహణము:—స రి గ మ ప ధ ని సా.

ఆవరోహణము:—స ని ప మ రి స.

ఇది రీఠవ మేళము. దీనిని నాటరాగమని వాడుట గలదు. సంపూర్ణాడవరాగము. దీనికి రెండు గాంధారములును, రెండు నిషాదములును వచ్చును. కాని దీనికి శ్రుతిభేదానుభవమావశ్యకము. ఈరాగము మనదేశమునందు “మల్లారి” అనుపేరట నాగస్వరమున విని విని జనుల కలవడిపోయియున్నది. దీనికిఁ గల పట్టుత్తిరిపభమును శుద్ధముగాఁ బట్టవలయును. పట్టుత్తిరైవతము దీనికి ప్రధానము. గ మ ప ని ప మ గ (సాధారణగాంధారము) అనునది “గ మ ప ని ప మ రీ” అని త్రిష్వనపుడు కైశికినిషాదముగ నే పల్కును. సులభముగాఁ జూచుతరి నిందు ఆరోహణమునందు కాకలీనిషాదమును, ఆవరోహణ మణఁగెడి ప్రయోగములందు కైశికి నిషాద

మును వచ్చుచున్నవి. పాడెడియలవాటుచొప్పువ స గ మ ప ని సా, స ని ప మ గ గ మ ప ప ని ప మ గ మ ప మ గ మ రీ స అనునది కృమముగు సంచారము.

గిరి. రాగము-కల్యాణి-ఖంధ-అటతాళము.

పల్లవి ఇహల శ్చంద్ర

ప. వనబాత్మి నిన్నే గోరి వలచి వచ్చి యున్నదిరా.

ఆ. మనసిజిని కన్న చక్కని మాకస్తూరి రంగసామి!

చ. చిరునవ్వు మోమున

ప. సాని - ధనిరతిగ * పామా - గా , రి - రీ ; |
 ఆ . . . . . * వానా - బా , . - ఆ ; |
 గ మ ప - గరిసన్నిధ - రిససారి - ధగరి - గవరురి |
 త్రి . . . . . ని . . . . . |

గమపథప - మనిధ / ని - హనుగ - ధమగ
 నై . . . . . | కొ . . . . . రి . .
 రిసని - ధనిసరిగ * ధపమ - రిగమపథప - మనిధ
 . . . . . * వ . - ల . . . . .
 నిపమ-గమపథని-పనినిధప-ని ధమపగ-ధ మ
 చి . . . . . -వ . . . . . చ్చి . . . . .
 గరిసని - ధగరి - ప | మగరిసని - ధరిస
 . . . . . | . . . . . - నది .

అ. రీ , - ధనిసరిగ * మపనిధప - మపథపమ - మప
 రా, ... * మన . . . . . నీ . . . . .
 ని ధ - గమపగరిస - నిధమగరి - పమగరిసని రి
 జా . . . . . గళ . . . . . న . . . . . నుళ
 ధనిసరి - నిసరిగ | పమగమ - పథధని
 . . . . . - కళ . . . . . ని .

ప ధనిప - ధనిపా * ని ధసనిప - ధనిపనిస - గరి
 శ్రి. . . . . * త్త . . . . . *
 మగరిప - నిధనిప - గరిపని - నిధప - గగధధ
 స్తు. . . . . రి . . . . . రం.
 నిని - సేపారి - నిధ | ధధమగ - ని ధమగ
 . . . గపా. . . . . మి . . . . .
 రిసని - ధనిపరిగ * మా, - గపమపాధ - గమప
 . . . . . *
 నిధప - నిధా - పమధమగరి - పమగరిసని - ధ
 రిని - ధగరి - పమగ | మ - గరినిధా - సేని
 నిధపమ - గమపధనిపా - ధపనిధ - సేనిరి - ధగ
 రి - మగరిపని ధరిపానిధ - సేనిధప - నిధపధ

మపగా, రిసిపి, పోలి - నిధమగ

విషయ - భూమి * (5)

చ. : : : పునిధు - ౧, ౮ - ౧ ముషధ

;;-3.8.- - 5, 6

శా. - గమపథప - మ పథధనిని - పునినిధప

[illegible][illegible]

५३ : : १२ : :

ధపమ - గమపధని *

③
*
. . .
.
.
.
.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

విశాఖ; మాధావూ - గారి; వి.

$k_1 - k_2 = \frac{1}{\alpha} \ln \left(\frac{k_1 + \beta}{k_2 + \beta} \right)$

ॐ * ५५

2. థాచు - మపగమాచు - గధమగరి - పమాగరిసే |
 సరిగప - మగరి - నిరీరి - ధగరి - పమచుగ - నిధ |
 ధగరినిధ - ధనిధ - మగ - ధమగరిస - సే ||
 , నిధనీ - పధని * (చి)
3. మనిధమాచు - గపమచా , - ధగ - ధమగరిస - నిరి |
 , రి - ధనిసరీరి - ధపగగరి - నిధపచు - గమప |
 ధధనినిసే - ధగరి - సేని - ధరినిధపచు ||
 గనిధ - గమపధని * (చి)
4. థానిధమగ - ధమగరి - మగరి - నిధా - గతి |
 మగ - నిధ - గమపధని - పధమగధ - గపమనిధ - ని |
 సే - ధనిరి - నిధమ - ధ | మగరి - నిరినిస - ధ ||
 ని - సరి - గమపధని * (చి)

5 పమగా - గరిస - రిరి - నిసరి - నిధపమగరి |
 సా, ధగరిని - ధరీరి - ధరీరి - ధగరిపమ |
 మాపగరి - నిధ - గ | మపధని - సా, రి |
 గమ - రీగమపధ - గామపధని - పాధమప - ధ |
 నిసా - ధగరినిధ - గరిమగరిస - గరిసని - సరి |
 నిధ - రినిసధనిప | ధమగ - రినిధధ |
 మా - గమాపధని * (చి) |

Presented By:-
 AYATHRI RAMARAO,

రాగము - కల్యాణి.

ఇది సంపూర్ణ రాగము. రీతివ మేళకర్త. మేళకల్యాణి యనియును శాస్త్రీ కనామము
 గలదు. ఈ రాగమునందు తాళినిపాదము కొంచెము నయముగాఁ జట్టవలయును. గాంధారము
 మిక్కిలి తీవ్రము. ప్రతిమధ్యమరాగమైనను దీని వక్రప్రయోగములవలన నిది చక్కఁగాఁ
 చెలియును. ఉదాహరణము:—ని గరి, ని రి, ని సరి గ మ ప ధ ని సా, గ రి సా రి ని ధ ప
 గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని
 గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని
 గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని గ రి మ ప ధ ని

మ గా రీ ని రి గ గ ధ ని ని సా అను జంట ప్రయోగములరచనగూడ శోభిల్లును. అనుభవముచేతను శీతశీర్షనములమూలమునను తక్కినవిషయము తెలుగనగును.

37. రాగము - కల్యాణి - ఆదితాళము.

- ప. వనజాక్షిరో! ఈ విరహమోర్వనే; వాసుదేవుని తొడితేవే.
 అ. వినచే, నాగపురమున వెలయు సౌందరరాజును.
 ష. నిలుపరాని మోహ మాయె.

ప. సేసా - సేనిధ - రీసేనిని - ధపమ-గమ| పధనిథా-రీసేని| ధ పమ -గమపధని ||
 వనా - జలల-క్షీణిణి-పిపి-ఇ | విణిణా -హాల| మొపి-పి-వలలల ||
 సరిగరిసేనిసేరిసేని-రీసేని-ధనిధి | సీ - సీని | ధపమ-గమపధని ||
 వలలలల-సుడుడుడు - దెఎ-పుడుడు | సీ - సీ - తొపి | డిణి - తెఎవె ||

- అ. పామగ - నిధా-గదపామగరిసన్ని | సరిగమా, - గమ | పగా -మనిధనిప ||
 వీ ఇ ఇ - ఇనా -అలవే ఎ-నలగల | పుడడరా, - ముడ | డనా -అలలల ||
 ధనిసేరీ - సే రి గే- సే రి గే-సే నిధని | ధగేరిసేనిధ-పని | ధపమ-గమప ధ ని ||
 వెఎలూ-ముడుడ- స డడం-దలలల | రలలలలల-రల | అలల-జొడడనుడు ||
 సరీ - నిసని - ధనీ - సేనిధప - మగరి | సరిస-పామ-థా | ప-నిధ-రిసేనిధని ||
 ధగేరినీ - రిసీ సేథా - ని - చధనిసే | గేరిపా - నిధపా | మగరి - గమపధని ||
 చ. నీ ; సే ధ సే నిధపమ - గమా | పా ; మప | ధ నిప- ధ ని - ధ రి సే ||
 నీ ; బుడ - డడపలల - ర ఆ | నీ ; మొబ | హాలల-మలల- అలలయె ||
 1. పా ; మాగారీ - థామాగా | రీ - నీపా - రీ | గామా - పాథా ||
 2. పాధపామ - గమ - పామగారి - సన్ని | పారిసీ - సధని | పారిగా - మపధ ||
 3. నీ ; సేరిసేని - ధనిధపమ | పా-ధనిధ - చధ | ప-మపమ-గమపధ ||
 నిసనిగ - రిగేసేరి-నిపారీసేరినిసే | ధనీ - సేనిధపమ | గమపథా-నిగేరి ||

4. రీ ; ధగరిస - నిప - ధనిసరి | సా ; - సని | ధపమ - గామపథ ||
      మాపథని - పాథనిస - రీసనిధని | సీసీ - ధపమ-గమ | పథ - పనిథా , ||
      ధనిసరి - రిగగచు - గరిసని - సరిసని | ధసనిధ - పనిధప | మ - గామాపాథ ||

38. రాగము - సారంగ - అదితాశము.

- ప. ఇంత మోడిచేయ నీకిది మేరకాదు సామి.
 అ. చెంత చేరి నను కావ, పంత మేల శ్రీత్యాగేశ.
 ప. పగదానిబోధన విని.   (ఇంత)

- ప. సా , సీనిధపమ- ధ పమ-రిగమరిస - | రిరిస - పామ - ధ ధ | పమరి - గ మపథని ||
 ఇం , త. . . . - మొ . . . . . | డి. . . . - చె . | . . . - య . . . . ||

సగరిసని - రీనిధపమరి - గమపధని - | సీథాపమరి - గమ | రిస రి- గమపధని ||
 నీ . . . . . కి . . . . . ది . . . . . | మే . ర . - గ . | . . దు - స . . . మి || (ఇం)

అ. సీ నిధపమప - ధనిధపమ - రీ గమ - | పథాప - మపధని - | మపధని - సా , - ||
 చెం . . . . . త . . . . . చే . . . . . | రి . న - . ను . - | క . . . . . వా , - ||
 సనిస - రిరిస - గ రిసని - సీ థానిసరి - | సానిథాపమా - | రి గామా - ప ధని ||
 పం . - త . - మే . . . . . | శ్రీ . త్యా . . . . . | గె . . . . . శ . . ||
 సరినిస - ధని పధ - నిధపమ - పరి గమ | పరుగ - మరిస - పమ ||
 సగరిస - నిరిసని - సథాప - మపధని - | సరిసీథా , - పప | మరీ - గమపధని || (ఇం)

చ పాపా , ధప - పధపప - మమగమ - | పాధని - సా సీస - | ధ పపమ - రీగమ ||
 పాగా , ద . - . . . . . ని . . . . . | బో . . . . . థాన . - | . వి . ని . . . . || (ఇం)

1. పా, మా, రీ, - గామరీరిన - | రీ, సా, - పమ | ధపామ - రీగమ || (రు)
2. పథాప - మపమరీ - గమప - రిగమప | మథాప - మపధని - | సథాప - మరిగమ || (రు)

3. ధవళమ - పరిమగ - పరిగమరి - నిరిస - / రిసరి - సపమధప - / నిధపమరి - గమప ||
 నిసరిగమప - గామపధ - మపాధని - / సాస - సాస - సని / ధపామ - రిగమ || (పు)

రాగము - సారంగ.

ఆరోహణము:—స రి గ మ ప ధ ని సా.

అవరోహణము:—స థా ప మ రి గ మ రి సా.

అనునది క్రమము. త్యాగయ్యగారి “ఏమి త్రోవ పల్కుమా” అనుకీర్తనమును గమనించిచూడవలయును. ఇది వక్రసంపూర్ణరాగము. రేచ మేళమందు జనించినదైనను, ఇది చాలభాగము భాష్యారాగము. దీనికి రి గ మ రి స అనునపుడెల్ల శుద్ధమధ్యమము పల్కును. శుద్ధమధ్యమము వచ్చినచో పెంటనే రిషభము వచ్చిపైకిఁ బోవలయును. ఈరాగము దేశీయము గలనది ఇందు లేకుచు గారి గ మ నుండి క్రిందికిగునపుడెల్ల శుద్ధమధ్యమము పల్కును. ‘గ మ ప ధ ని సా థా ప మ రి గ మ రి స’ అనుదానియందు మూడవ మధ్యమము శుద్ధమధ్యమము. ఈరాగ

మున వర్ణము పాడుటకు అనుభవము అత్యవశ్యకము. శాస్త్రజ్ఞానము మాత్రము ప్రయోజనకారి కాఁజాలదు. ఈవర్ణమునందు త్రిస్రచతురశ్ర గతులు విశేషము. ఇదిగాక చరణస్వరాల వర్తములలో వక్రప్రయోగములను గమనింపవలయును. ర, క, ధ, ని, ప, త, లోపల స్వరాల ఈ గాతమున ముంద్ర స్థాయి నీచానము కల్గినది. ఇది వర్ణము శాస్త్రము గాంధీకము కల్గినదని నయాకముచేసితిమి.

32. రాగము - కంతురావళి - భండ - అటతాళము.

- ప. చెలియపై దయ పుట్టదేమి, చెలిమి మరచుట చక్కనా సామి!
 ఆ. పలుకులు వేయేల? వేణుగోపాల! పలుచచేయక కూడుమీ తాల.
 ష. తలపకు వేరుగా చెలిని యీవేళ.

ప. , ధపమ - గరిసరి * సారీ గా ; - గరిగమ
 , ఆ . . . . . * చలీయా ; - . . . .
 పా; పా ; - పధధపమా.మధపమగా
 పై; . ; - ద . . . . -య . . . .

Presented By:-
 AYATHRI RAMARAO,

గ రి గ - మపమ - వధా ప - నీధప - మపధ |
 పుటోట - . . . . . | . . . . . |
 పమ - పమగ రిసన్ని * స రిగరిస - నిసరి - స నిధప |
 . . . . . మి . . . * చె . . . . . లి . . . . . మి . . . |
 ధ నిస - నిసరిసన్ని - స రిగ రీ గ - మప ధపాధ |
 మ . . . . . ర . . . . . చు . . . . . టా . . . . . చక్ . . . . . కా . |
 నీ , ధపమ - నిధ - | ధపమ - గమగా ||
 నా , ... స . . . . . | . . . . . మి ||
 అ , ధపమ - గరిసన్ని * సీనిధ ప - మపనిధప - మపధ |
 , తి . . . . . * ప. లు . . . . . కు . . . . . లు . . |
 పమ - పమగరిసన్ని - స రిగమపధ - గమపధ - నిధ |
 . . . . . పై . . . . . యె . . . . . ల . . . . . |
 నీ , - రీ సీని - ధ ని , ధపమ - ధధనిని |
 వే , - య . . . . . గొ . . . . . , ... ప . . . |

సాః - సాః ; * ధనిస - నిసేరిసేని - సేరిసా
 లాః - . ; * ప . . . లు . . . తా
 గంషగ - గంఠే - రిగంఠి రి సే - నిసేరిసేని - ధనిస - ధ
 . . . - సే . . . . . య . . . క . . . . . కు . . . .
 పమ - ప ధని - ధనిసే ! ని సేరి - సానిధప
 . . . . . తు . . . . . మి . . . . . తా . . . .
 మ - ధపమ - గరిసన్ని * సారిగరిస - నీసరిస - ని
 . . . . . ల . . . . *
 సన్నిధ - నిసారి - నీసరిగ - సరి గమప - పమ
 గా , మపా - ధని । ధ - ధపమః - గమపా
 (, ధపమ - గరిసన్ని)
 ధపమగా , - నిధపమా - సేనిధపథా - నిసేరి
 నిసారి - గమగరి - సేరిగంఠే - నిసేరిసేని - ధపధ

నిసేతిప - సానిధ | ప - పామగరిస - సే ||

నిధపమ - గరిసని * (చె)

చ. ; ; - ; ; * పాథా - నిధనిధపమ - గమ ||

; ; - ; ; * తాలా - ప . . . . . ||

పా , ధనిధ - ధపమ - పధపపమ - గమపధపా |

కూ, వె.రు - . . . - గ . . . . - చె . . . లీ |

మపమ నీ ధ - పధ | పమ - గమపా , - (మ |

ని . . యా. - వె. | . . . . . థా , - అ |

గరిస - నిసరిగమ *

. . . . .) * (తల)

1. పా ; ; - మా ; థా - మా - గా - రీగా |

మాగా ; రీ - గారీ ; పానీరీ |

సాన్తీ - థా ; ! ; నీ ; సా
; రీగామా * (తల)

2. , , , పాదనిధప - మాధపధ - - మపగా - గ
రిస - రిగరి - రిసని - ధనిసరిగ - నిసరి - గమపధ
నిసేని - గాంకిసేని | ధనీధపమ - ధమ
గరిస - నిసరిగమ * (తల)
3. మాపధ - మపధపామ - గమగరిసరి - గారిస
రిస - నిరిసనిధని - సారిగారి - గపమ - పధని
సాంకిసాంకి - గమ | గరి - సానిధ - పమ
గరిస - నిసరిగమ * (తల)
4. ధనిధధప - మపధపమగ - గపమగరి - సగరి ||
స - నిసరి - సనిధ - నిసని - గరిగ - మపమ - ధపధని |
ధ - నిసని - గరిస - ధ | సేని - ధపమ - గపమ ||
గరిస - నిసరిగమ (తల)

5. నిధవమ - గరిగమపా, - ధవమగరిస - నిసరి
 పా, - గరిస - నిరిసనిధనిధానిసనీ - సరి
 గారి - పామ - ధధ - పమ - గమపా, - ధ
 వమగరిస - నిధవమగ - మవధనీధ - నిసరి
 గారి - గమగరి - సగరిసనిసరిపాని - ధసని
 ధ - పామ - గమగరి | స - సానిధ పామ
 గరిస - నిసరిగమ * (తల)

రాగము - చంకువరాలి.

ఈ రాగ మిప్పుడు శుభపంతువరాలియొక్క జన్మముగాఁ బాడునట్లు తెలియవచ్చుట
 లేదు. ఏదో అసంభావితముగా దీనిని 51-వ మేళమగు కామవర్ధనిగానే సంపూర్ణముగా పాడి
 వేయుచున్నారు. ఇప్పటివాడుక చొప్పున నిది కామవర్ధని యనియే యనవలసియున్నది. దీనికి

రాగము - శంకరాభరణము.

అ. సాపా - పమగ రి-గామూ-పా ; | గ మప-ధధప - మప | ధ నిసేని - సా; ||
 వే లూ- ప్రఉఉఉ-డై ఈ -నా ; | శ్రీ ఇళి-వెం - క ఆ | టెఎఎ - శా; ||
 నిపగరి సనిపరిసా - మ గరిప నిధ | నిపరిసా , - మప | ధపా-మగ రిసని ||
 కఅలఅఅ-సిఇ ఈ - మెఎలఅఅ | సిఇళిశా , - గ ఆ | ఆలీ ౦-చ అఅఅఅ ||

రాగము - కర్ణాజి.

ధ ని సరిగ -సరిగమూ - ధపమగరి | నిగరి - నిరినిధని | సరిగమ - సా; ||
 ధమగరిసా-ధనిస రీ - గామపధ | గమపథాని - పధ | మపధనిసా; - ||

రాగము - భేగడ.

నిధపమూ-గరిగ-ధమూగరి - స్పనిధ | స్పసాని - రిపగరి | పమధప - సేనిరిస ||
 గరిగమ గపరిస - నిరిరి - సేనిధప | పమూ - గరిపసా | , మగగ - రిరిపని ||

కారణము ఏమియుండవచ్చుననఁగా మఱువ రాళికిఁ గావలసిన సాధారణగాంధారము కొన్ని చేరల
యందు కంపితమున వాయించునప్పుడు వరాళిగామూరిపోవుచో యనుసంకయముచేత ఈగాం
ధారమును వాడుదురేమో, దీనిని సంపూర్ణముగా కాదువర్ధని స్వరముతోనే వాడుచున్నారు

40. రాగము - నవరాగమాలికా - వర్ణము - తా - ఆది.

ప. వలచి వచ్చి యున్న నాపై చలమునేయ మేర కాదుర.

ఆ. చెలువుడైన శ్రీవెంకటేశా! కలసి మెలసి తొగలింప.

చ. పదసరోజముల నమ్మితిరా.

రాగము - శేషారము.

ప. పాణి - పాః - సస్థిసరి - సస్థిని | సమగమ - పనిపప | మమగగ - రిరిపని ||

వాలా - చీః - వలలల - చిల్లల్ల | యుడడడి - నలలల | నలలల - పల్లల్ల ||

స్థస్థిస - మగమ - పనిప - స్థిని. పామమగ | రిస్థాస్థనిపమగ - నిపదు - శ్చరిసస్థి ||

వలల - లలల - ముడ - నెని - యాల - మెని | ఎరా - కలలల - ఆ | దుడడి - రాలలల ||

రాగము - కాంభోజి.

చ పాథాసా - స నిధా - ధనిపా ;
పాదాసా - రొబిట - జతితి ;

| మ ప ధ - నినిధ-పని
| ముడడ - లతిల-నం

| ధ-ధ పమ - గపామ ||
| ౦-మిశ్శ ఇ - ఇ చీ ర ||

రాగము - యదుకులకాంభోజి.

1. పా :: మా - గారీ - గారీ

| సాపా; - థా

| ; సా, - రీమ ||

రాగము - బిలహరి.

2. పధపచుగరిగా - పధమగరిసనిధ
జమగరిగపధసారిగపధసా -

| పధసరిగపమగ
| సరిగపధసద్ధస

| రిసరిగపా ; ||
| రిగపా - మగరిగ ||

రాగము - మోహనము.

3. పాధప - గరిగా - ధపగరి - గపగరి
సేధపగరిస - ధపగరిస - రిగపధసే

| రిసద్ధస - రిగపధ ||
| ధపగరి - సరిగగ ||

రాగము - శ్రీ రాగము.

4. పా, - పమరిగా, - గరిస - నిసగరి	పా, - సస్థస్థి	, పారీ - మామ	
పమరిగరిస - నిసరిమప - సరిమపని	పసనిమామ - రిగ	రిపా - రిమపనిస	
పనిసరీరి - నిసరిసా - గరిస - నిని	గరిగే - పారీ - రిస	రి - నీస - పనిసరీ	
నిసా - గరిస - నిరీరిసని - పధనిప	మ - రిగరిపా - గరి	సనిప - రిసనిమ	

అనుబంధము

రాగము - సావేరి - అటతాళము.

- ప మననేటికి కరగదురా మామానియెంతచేడుకొన్నగాని.
 అ. వినురా శ్రీవెంకటేశ్వర వెలదిపై నేరమేమిర తెలుపుర.
 చ. మరుబారికి తాళబాలదుర.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

రిజము - గరినా - గిగరిసగరి సన్నిధిపథః | రిరి స-ధస రిమగ | రి-మ పథమాపమ

[illegible]

గరిస-థోరిసరి - ముషధమగరినా-రిమప.

అల్లరి-పూలల్లరి - మలలల్లరి నిర్మల నిర్మల ।

ధ పథమా-పథ సముదాసా నిధ ప- ధమాగరి సుగ రి సన్ని ధ ప రిమమహామహు

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ

అ. రీ , సరి-ధసరి * మపధధపమ - మధ పమగ రి ।

५, ६-७७ * ८-९९९ ॥

మపథా ముషధనిథాపదనిపథాముషమిధప- ధను । గరి స-ధస రిమప

అలాగే శ్రీ బృ -బృబృబృబృ బృ-బృ000-౫ అలా|బృబృ-ఎఎఎ-శ్లో|| అలల-రలలలలల

ధమపథ-నీ, - కా.కా.పరిగా.కరిపరి ।

అలలల-ల, - - వే లా-దిబ్బ-ఈ దుబ్బదుబ్బ !

మౌమౌ.గాగరిసరిగరిసరిగరిసరి, ధ | రిసనిధప.మచధసా, నిధప.ధని ||

పై ఈ-ఈ ఇత-నెఎఎ-రతతతత, మె | ఎఎఎ.మిఇఇ | రా, తతత-తైఎ ||

ధమగరి స.ధ సరి * మాపధ - పధపమగరి - పమ

లుడచతత-రతత *

పాచ.సరిరి-ధపా-ధ.మ.మగరిసనిధ | రిసా, - సరిమప | , ధపనిధమగరి ||

మథానిథా , , - పధసరిగరిసరిమౌగరి |

సరిగసా.రిగరిసరి-ధరిసరినిధప.మచథా | సరిగసా - నిధప | ధమగరిస - గరిని

ధమగరిస - ధసరి*, మననై ||

ఎత్తుగడ (జల్లివి.)

చ. , , , - , , , - మామా.పధమధపమగరి |

, , , , , , - మారూ - బతతతతతతత |

నిధ్ధరిసు. చ గ. ఓ. వ డ డ డ. వ. డ. స. డ డ డ. | గ. టి. ప. ని. - ధ. వ. మ. చ. | డ. స. రి. - డ. డ. స. ని. డ. ||

4. మా, మగరిమా, గరిధపరిమా, ధ

పమగరిమా, - సరిధపధమా, - ధపధపరి మా, గరిసరిధ
మా, - ధపధపరి * (మరు) మా, గరిసరిధ ॥

5 సరిస - పామగరిపరి - మమాగరిసరిధరి

సా, - ధపరిధాసరిగ సా-రిమపరి-మప ధమా - గరిసరిధ
సరిధపా-ధపగరిమపధ-సరిగ సా-ధమా ॥

గరిసరిధపమ - పధసరిరి - మపధపాసరి రిమప - ధాధ - సరి గసా - గరిసరిధ ॥
ప - మగరిస - ధపరి * (మరు)

